

تن وسّی وِچ درد بلاواں

محمد اقبال نجمی

فروغِ ادب اکادمی

۱۰۸۔بی سیٹلائٹ ٹاؤن گوجرانوالہ

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

تن وسّتی وچ درد بلاواں

محمد اقبال نجمی

فروغِ ادب اکادمی گوجرانوالہ

کتاب .... تن وسّتی وِچ درد بلاواں
مصنف .... محمد اقبال نجمی
اشاعت .... سنہ ۱۹۸۹ء
تعداد ۵۰۰
کتابت .... محمد رفیع
مُل :- [redacted] روپے
مطبوعہ: نصرت پریس
۹۔ سرکلر روڈ، لاہور

فروغِ ادب اکادمی

۱۰۸۔ بی سیٹلائٹ ٹاؤن۔ گوجرانوالہ

پیار ونڈن والیاں بھیناں دے ناں

دِل دا کعبہ کینج بچاواں
تن وستی وچ درد بلاواں

ترتیب

صفحہ

صفحہ

صفحہ

صفحہ

صفحہ

صفحہ

تن وستی وِچ درد بلاواں

اک نویکلا فنی تجربہ

ساڈیاں مشرق دیاں پرانیاں داستاناں وِچ کسے ہسدے وسدے شہر نوں اُجاڑن واسطے شہر دی بدنصیبی تے بدبختی اک بلا دی صورت وِچ ظاہر ہو کے شہر اُتے وار دہوندی سی تے ایہہ ہونی تھوڑے وقفیاں توں بعد آوندی سی تے شہر دیاں رونقاں کھوہ کے اوہنوں تباہ تے برباد کر کے بچیاں کھچیاں جُوہاں وَل پرت جاندی سی۔ پر ایس بلایاں ہونی دا اک یاں دو تن واری تباہی کھلار کے مُڑ جانا ہمیش واسطے اوہدا ٹل جانا نہیں ہوندا سی۔ اوہ اپنے خاص وقت وِچ پھیر ظاہر ہو کے شہر دی تباہی وِچ رہندی کھوہندی کسر کڈھ جاندی ہوندی سی۔ شہر دے وسنیک اوہدے ٹل جاون تے سُکھ دا ساہ نہیں لیندے سن کہ ہر ویلے اوہدے پھیر پرت ہون دا خوف اوہناں دے دِلاں تے ذہناں وِچ وسدا رہندا سی۔

محمد اقبال نجمی ہوراں دی نویں تخلیق "تن وستی وِچ درد بلاواں" دا عنوان پڑھ کے خیال ایہناں پرانیاں داستاناں دے ماورائی تے اساطیری ماحول وَل ٹُر جاندا اے۔ تے جدوں اسیں کتاب دے عنوان نوں نظراں پُرا کے کتاب دے ورقیاں وِچ پناہ لبھن دی کوشش کرنے آں تے ایہدے ہر صفحے اُتے اک بلا —— تن وستی اُتے حملہ آور ہوندی نظر آوندی اے۔ پر بڑے

ڈکھ دی گل تے ایہہ اے کہ ایہہ بلا تن وستی وچوں حملہ آور ہون تے ٹٹ بھج کرن توں بعد وی باہر نہیں نکلدی۔ سگوں اوہنے ایس وستی وچ اپنے پنجے بڑے ڈونگھے گڈھ لئے نیں۔ ایہہ بلا واپس ایس واسطے نہیں جاندی کہ ایہہ کدھریوں باہروں ان ڈٹھیاں تے اجنبی جوہاں وچوں نہیں آئی، ایہہ تے ایس وستی دی دھرتی اندروں ای پنگری اے تے پھر ایہنے اپنیاں زہر بھریاں جڑاں تے کرودھ بھریاں لگراں والے اوہناں رکھاں دا روپ وٹا لیا اے جیہڑے اپنے شکار واسطے اپنے پتیاں تے ٹہنیاں دے پھاہے بنا کے ہواواں وچ ہلارے لیندے رہندے نیں تے جدوں اوہناں دا کوئی شکار پتیاں یاں شاخاں دے نرغے وچ پھس جاوے تے پھر اوہ اوس شکار نوں ہولی ہولی ہڑپ کر جاندے نیں۔ اقبال نجمی نے جیہڑیاں بلاواں دی نشان دہی کیتی اے اوہ اصل وچ ساڈے آلے دوالے دے سماج وچ پلن والیاں برائیاں نیں۔ ایہہ نفرت، کرودھ، لوبھ لالچ، مکر و فریب، جھوٹھ دغے بازی، ظلم، بد دیانتی، نفسا نفسی، بے اعتمادی تے معاشی استحصال، تے ناہمواری دیاں اوہ ڈیناں نیں جیہڑیاں آدم بو آدم بو کردیاں انسانی وستیاں اُتے وحشی رقصاں وچ رات دنے رجھیاں ہوئیاں نیں۔

"تن وستی" دا لفظ معاشرے واسطے بڑا معنی خیز لفظ اے۔ قرآن پاک وچ اللہ تعالےٰ نے فرمایا کہ اساں نوعِ بشر نوں "نفسِ واحد" وانگوں پیدا کیتا اے تے نفس واحد وانگوں ای حشر دیہاڑے ایہنوں اُٹھاواں گے۔ علامہ اقبال نے وی ایس مضمون نوں ایس طرح بیان کیتا اے "قوم گویا جسم ہے افراد ہیں اعضائے قوم"۔ مطلب ایہہ کہ تن وستی دیاں ایہہ بلاواں جے اک جسم نوں ڈنگدیاں نیں تے اوہناں دا زہر پورے معاشرے دیاں رگاں وچ کھلر جاندا اے۔

ایس مجموعے دی دوجی اہم گل جیہڑی عام ڈگر توں وکھری تے نویکلی نظر آندی اے اوہ ایہہ اے کہ اقبال نجمی نے پنجابی دے سارے اکھراں نوں ترتیب وار غزلاں دی ردیف وچ ورتیا اے۔ پر ایتھے ایہہ سوال اُبھر سکدا اے کہ ایہہ

کوئی ایڈی اچرج گل وی نہیں۔ غزلاں دے دیوان مڈھ قدیم توں حروفِ تہجّی دے مطابق ردیف وار ترتیب دتے جاندے نیں۔ پر ایہدے وِچ نویں تے نویکلی گل ایہہ اے کہ اقبال نجمی نے باقاعدہ منصوبہ بندی کر کے ہر حرف لئی اک ردیف چُنی اے تے ایس طرح جِنّے حروفِ تہجی نیں اوہناں تے غزلاں آکھیاں نیں۔ ایس ترتیب وِچ شاعر نے اوہ دوہرے حرف وی نہیں چھڈے جیہڑے کسے حرف نال "ھ" ملا کے بندے نیں۔ ایہدے توں دھیان سی حرفی ول چلا جاندا اے سی حرفی دے شاعر سارے تہجّی حرفاں دے حساب نال سی حرفی دے شعر، بیت، بندیاں دوہڑے لکھدے نیں۔ ایتھے فرق ایہہ اے کہ سی حرفی وِچ ہر بندیاں، بیت تے دوہڑے وغیرہ دا پہلا لفظ اک خاص حرفِ تہجی توں شروع ہوندا اے پر ردیف وِچ ایہہ ترتیب اوس حرف دے حساب نال کیتی جاندی اے جیہڑا ردیف دے اخیر تے آوندا اے۔ مثلاً سی حرفی وِچ "الف۔ اللہ چنبے دی بُوٹی" توں مصرعہ شروع ہوندا اے۔ پر اقبال نجمی دی الف ردیف دے اخیر وِچ آوندی اے۔

جے کر خوشیاں آ کے سجنا، میرا دِل ورچایا
دس کھاں مینوں کیہڑی گلے توں نہ ویکھ سکھایا

غزل وِچ ردیف تے قافیے دی قید نوں کئی واری شاعر دی تخلیقی اُپج اُتے اک سخت پابندی وی سمجھیا جاندا اے تے بعضے شاعر تے قافیے ردیف دے جال وِچ پھس کے مضمون خیال، احساس، جذبے تے سوچ نوں پچھے چھڈ جاندے نیں۔ اک نئے قافیہ تے ردیف کوئی بے معنی لفظ نہیں ہوندے تے ایس واسطے شعر آکھن لگیاں ایہناں دا لحاظ رکھنا ضروری ہوندا اے۔ دوجی گل ایہہ کہ جدوں شاعر نے اک ردیف تے قافیہ مقرر کر لیا تے پھیر اوہ ایس چیز دا پابند ہو جاندا اے کہ اوہناں لفظاں دی حد دے اندر ای اوہناں معنیاں نوں بیان کرے جیہڑے ایس ردیف تے قافیے دی ولگن وِچ آوندے نیں۔ ایہہ مشکل اپنی تھاں اُتے اک وڈی مشکل اے۔ پر جدوں شاعر اپنے اُتے ایہہ پابندی وی لا لوے

کہ اوہنے ہر حرف واسطے اک ردیف قائم کر کے غزل آکھنی اسے تنے ہیر کم کجھ ہور وی اوکھا ہو جاندا اے ۔ اقبال نجمی نے ایس اوکھت داحل ایہہ لبھیا اے کہ اوہنے ردیف دا انتخاب اپنے موضوعاں، مضموناں تے معنیاں نوں ساہمنے رکھ کے کیتا اے۔ عروض دیاں کتاباں وچ بولدا ہویا قافیہ ورتنا شاعر دی بڑی خوبی سمجھی جاندی اے۔ مطلب ایس نوں ایہہ ہوندا اے کہ قافیہ تے ردیف دی مناسبت دے حوالے نال شاعر مصرعہ ایس طرح آکھے کہ قافیے بکر اُڑدیاں اُڑدیاں سُنن والے نوں آپوں ای اندازہ ہو جاوے کہ ایس شعر دا قافیہ کیہڑا خاص لفظ ہووے گا تے مشاعرہ پڑھن والے ماہر شاعر تے دوجا مصرعہ پڑھدے ای تقریباً ادھا پوناسن تے قافیہ تے سُنن والے داد دے انداز وچ کورس دی شکل وچ دہرا دیندے سن۔ مثلاً غالب مشاعرے وچ ایہہ شعر شاید انج سناوندا ۔

جلتی ہے خوئے یار سے نار التہاب میں

کافر ہوں گر نہ ملتی ہو راحت عذاب میں

راحت اُتے شاعر چُپ کر جاندا تے سامعین بے اختیار داد دیندے واہ بھئی واہ کیا باندھا ہے " راحت عذاب میں " راحت تے عذاب دوہنداں نوں شاعر نے کیس کمال نال اکٹھا کر دتا اے ۔

پر اقبال نجمی نے جیہڑا انداز اختیار کیتا اے ۔ اوہدیاں بعضیاں غزلاں وچ تے ردیف تے قافیہ غیر جانبدار ہوندا اے یعنی اوہ مضمون دی تشکیل اُتے اثر انداز نہیں ہوندا ۔ پر بہتیاں غزلاں وچ ردیف قافیہ بولدے ہوئے قافیے وانگوں اک شعر ای نہیں سگوں پوری غزل نوں اک وحدت وچ بدل دیندے نیں ۔ ڈر، فریب، چُپ، ملاوٹ، جھوٹھ تے سانجھ وغیرہ تے ایس انداز دے ہور بہت سارے قافیے یاں ردیفاں اجہیاں نیں جنہاں غزل دے مضمون نوں اک خاص نقطے اُتے مرکوز کر دتا اے ۔ ایسے واسطے اقبال نجمی دیاں کئی غزلاں وچ مسلسل غزلاں دا رنگ ظاہر ہو گیا اے ۔

جیہڑی چیز نوں اسیں اُتے شاعری دی مشکل دے طور تے پیش کیتا سی اقبال نجمی دی فنکاری نے اوہدے وچ وی اپنے واسطے اک سوکھی راہ کڈھ لئی اے - جیس طرح ہر حرفی وچ پہلا حرف یاں لفظ مضمون دی اکائی وچ اک بنیادی اہمیت رکھ دا اے - ایسے طرح ایہناں غزلاں وچ قافیہ تے ردیف نے مضمون نوں اک خاص رنگ عطا کیتا اے - ایہہ اصل وچ اقبال نجمی دی فنکارانہ صلاحیت دا اک اُچا نمونہ اے -

ایہہ جیہڑی بحث اُتے اسیں کیتی اے ایہہ تے اقبال نجمی دی تکنیک دے حوالے نال سی - جیہڑو تیکر تن دی وستی وچ اُترن والیاں ایہناں درد بلاواں دا تعلق اے تے ایہناں دے مونہہ مہاندرے یاں نین نقشے دا واسطہ اے سانوں ایہہ سمجھ لینا چاہیدا اے کہ ایہناں بلاواں نے اپنے مونہاں اُتے فریب تے مکر دے نقاب پائے ہوئے نیں - ایہناں دے ہتھاں وچ جھوٹھ، مکر، فریب، خوف، بے انصافی، ظلم، خودغرضی، لوبھ لالچ تے استحصال دے تیز تے خونخوار خنجر پھڑے ہوئے نیں - جیہناں دیاں تر کھیاں نوکاں تے زہر بھریاں دھاریاں نال ایہناں نے وستی دیاں بنیاداں وچ تریڑاں پا دتیاں نیں - پر ایس توں ایہہ مطلب اخذ نہیں کر لینا چاہیدا کہ اقبال نجمی نے ایہناں درد بلاواں دے ذکر نوں سدھے سادھے انداز وچ وعظ نصیحتاں دے ڈھیراں دا روپ دے دتا اے - اوہدے ہاں مضمون بھانویں وعظ نصیحت والے تے اخلاقی پکھ دے نیں - پر اوہنے ایہناں دے اظہار واسطے جیہڑے سچے گھڑے نیں اوہ فنکاری دی رمز توں خالی نہیں -
مثال دے طور تے اوہ جدوں ایہہ کہندا اے -

ڈھیہ پئی جے کر چھت تے دسو کندھاں دا کیہ دوش لے
کندھاں اُتھے ای کھلیاں سی، جد ملبہ تھلے آیا

ایس تے اک ایہی کیفیت سامنے آجاندی اے جیس نوں اکھراں دے ونگن وچ ڈکنا اوکھا ہو جاندا اے - ہاں جدوں اوہ ایہہ دسنا چاہندا اے کہ

اج دے سماج وِچ بیگانگی تے بداعتمادی بہت ودھ گئی اے تے اوہ ایہہ انداز اختیار کر دا اے ۔

دیسوں کڈھ پردیس لیجاندے، جُثیاں نوں وِنھ دیندے
خواہشاں، سدھراں، تاہنگاں والے مَیں تیراں توں ڈریا

مضمون دے مڈھ وِچ اسیں پرانیاں داستاناں وِچ ظاہر ہوون والی بلا دے جیس کردار دا ذکر کیتا سی ۔ اِنج جاپدا اوہ اج دے جدید دور اندر وی کدھروں غیب وِچوں آن وارد ہوئی اے تے اوہنے اپنے پنجے وستی وِچ گڈھ دِتّے نیں ۔ جیس بارُوں وستی وِچ خوف تے ہراس دے پرچھاویں کھلر گئے نیں ۔ تن وستی دیاں گلیاں سُنجیاں ہوگئیاں نیں، چُپ دے پہرے لگے ہوئے نیں، تے ہواواں ہوکے بھر رہیاں نیں ۔

شکر دوپہر اے چھاواں چُپ
سنج مسنجیاں راہواں چُپ
دُکھ ملیا تے اُچی رو
کیوں نیں ہوکے ہاواں چُپ
تن وستی وِچ بہہ کے سبھ
ہوئیاں درد بلاواں چُپ

تے ایس کیفیت دا کلائمیکس ایہہ شعر اے :-

دھرتی لئے نہ اُچا ساہ
ڈیرے سُنجے واواں چُپ

ایہہ کیفیت اصل وِچ سماج وِچ کھلرے ہوئے ظلم تشدد، سماجی بے انصافی، معاشی بدحالی سیاسی گھٹن تے انسانی بے حسّی دی اوہ کیفیت اے جیہڑی وحشت تے بربریت وِچ بدل گئی اے ۔ آدم بو آدم بو کردیاں ڈیناں نے معاشرے نوں اپنے مکروہ پنجیاں وِچ جکڑ لیا اے ۔ تے انسان حیاتی دی .

بھری ٹبکل مار کے کھوبجیاں وِچ لکیا وقت گذار رہیا اے ۔اوہ ایہناں ڈُنیاں دا مقابلہ نہیں کر سکدا ۔کیوں جے اوہدے اندروں بلاواں نال ٹکراون دی شکتی کھوہ لئی گئی اے تے اوہدی روح اندر خوف دے جرثومے بھر دتے گئے نیں ۔

اک ہور اہم گل جیہدے ول اشارہ کرنا ضروری اے اوہ ایہہ اے کہ اقبال نجمی نے جیہڑیاں معاشرتی برائیاں دا ذکر کیتا اے ۔اوہناں دا جیہاں دا تصوّر صرف اوہدی اپنی منطقی سوچ دا نتیجہ نہیں اے ۔سماج وِچ ایہہ برائیاں عملاً جیس طرح ظاہر ہوئیاں نیں اوہناں ول نجمی نے بڑے واضح انداز وِچ اشارے کیتے نیں ۔مثلاً پچھلیاں کجھ ورھیاں توں ساڈے دیس تے ساڈے سماج اندر "نظریہ ضرورت" دی اک بحث چلی سی تے ایس نے ساڈی سماجی تے سیاسی حیاتی اُتے بڑے ڈونگھے اثرات دی مرتب کیتے ۔ایس دا ذکر شاعر نے بڑے فنکارانہ انداز وِچ کیتا اے تے ایس روّیے نوں جیس طرح استعمال کیتا گیا اوہدا اظہار دُکھ بھریا وی اے تے طنز بھریا وی ۔

سنگت جھوٹھ عداوت جھوٹھ
بنیا اج ضرورت جھوٹھ
پیسے لے کے ہوندے قید
بولن وِچ عدالت جھوٹھ
ویلا ہویا اِنج تبدیل
لگے سچ شرافت جھوٹھ
لوکیں اج تے چسکا لین
بول کے بلاضرورت جھوٹھ

اقبال نجمی ساڈے اج دے معاشرے دا شاعر اے ۔اوہدے آلے دوالے دی حیاتی وِچ جو کجھ ہو رہیا اے اوہنوں اوہدی اَت دی احساس اکھ ویکھ رہی اے ۔ایسے کارن اوہدی شاعری وِچ حقیقت پسندانہ روّیے ظاہر

ہوئے نیں سا ایہناں رویاں تے قدراں نوں ظاہر کرن واسطے اوہنے جیہڑے استعارے، کنائے، تشبیہاں تے رمزاں اخذ کیتیاں نیں اوہ اپنے ماحول وچوں ای اخذ کیتیاں نیں۔ کُنے کسے تھاں تے لفظ دی کسے خاص خصوصیت دے حوالے نال وی بڑا سوہنا مضمون پیدا کیتا اے۔

اک دے لکھ بناون والے اج ایہہ آکھن
جبلاں لٹیاں کر تقریراں تیری خاطر

ایس عہد نے ساڈے سماج نوں جیہڑے ہور لعنتاں "عنایت" کیتیاں اوہناں وچ اک مکروہ چیز دوغلا پن اے۔ اسیں اک اک چہرے اُتے کئی کئی چہرے سجائے ہوئے نیں۔ جھوٹھی شرافت، دیانت، امانت، ذہانت، متانت دے ماسکاں دے پچھے تلخ حقیقتاں دے چیچک زدہ چہرے نیں۔ نویں نویں دولتمنداں خودساختہ سماجی، ادبی، سیاسی تے سماجی خداواں نے معاشرے وچ دوغلی کیفیت نوں اینا رواج دتا کہ حق سچ دی اصل شناخت وی اک مسئلہ بن گئی اے۔ ایس دوغلے پن نوں اقبال نجمی نے تخلیقی سطح اُتے محسوس کیتا اے تے ایس تے اک فنکار دے حوالے نال دکھ دا اظہار وی کیتا اے۔

کِنّے نکتے کھولے کاغذ
بندہ بندہ ٹولے کاغذ
ناکامی دیاں مہراں توڑے
جتھّے جا کے بولے کاغذ
نہ ایہہ سجّن، نہ ایہہ دُشمن
کِنّے ویکھو بھولے کاغذ
اک دے کول نہ بُجھ دی روٹی
دوجا ویکھو رولے کاغذ

ایسے طرح اقبال نجمی دے ایس شعر وچ سانجھ دی ذو معنویت بڑے

غور دے قابل اے :-

ہمسایاں تقیں سانجھ دامینوں کوئی نہیں رشتہ دِسدا
دوواں دے وِچکارتے رہ گئی بس کندھاں دی سانجھ

اقبال نجمی نے ردیفاں دی رنگارنگی دے حوالے نال رنگ برنگے مضمون پیدا کیتے نیں مثلاً "ناقص دی ردیف توں فائدہ اُٹھاندیاں ہوئیاں پوری غزل وِچ حمدیہ کیفیت پیدا کر دِتی اے۔

ساڈے رنگ تے ایہہ تصویراں سبھے ناقص
ساڈے حرف تے ایہہ تحریراں سبھے ناقص
عزتاں شاناں دے لائق بس ذات اے اوہدی
ساڈیاں ہوون لکھ توقیراں سبھے ناقص

ایسے ضمن وِچ عاشق والی ردیف دا ذکر ضروری اے۔ ایس ردیف والی غزل وِچ نجمی نے عشق دیاں وکھو وکھ کیفیتاں نوں ایس لفظ دے حوالے نال جیس تخلیقی سطح اُتے پیش کیتا اے، اوہدی داد نہ دینا بے انصافی ہووے گی۔ عشق دے مضمون نوں جدید مفہوم دے کے اج دے عہد دے مسئلیاں نوں بڑی خوبصورتی نال بیان کیتا اے۔

اپنی ولگن نوں سبھ پوجن
نہ گجرات نہ جھنگ دا عاشق
ایٹم روز بناون والا
نجمی لگدا جنگ دا عاشق

غزل اک عجیب صنفِ سخن اے۔ اک پاسے ایہدے اُتے ایہہ الزام دھریا جاندا اے کہ ایہدے وِچ شاعر واسطے بڑیاں پابندیاں نیں تے شاعر نوں خاص طورتے قافیے ردیف دی پابندی دی وجہ نال کھل کے اظہار داموقع نہیں لبھدا۔ دوجے پاسے ایہہ وی آکھیا جاندا اے کہ غزل دے مضامین

محدود نہیں تے ایس واسطے شاعر اک خاص ڈگر اُتے چلن واسطے مجبور اے۔ پر ایہدے نال ای ایہہ حقیقت وی اپنی تھاں اُتے قائم اے کہ غزل نے جِنّے وی روپ بدلے نیں اوہ تھوڑے ہور کسے شعری صنف نے نہ بدلے ہوون۔ اُردو وِچ غزل آون توں پہلاں ایس زبان وِچ جیہڑا اسلوب رائج سی اوہنوں اوس سمے دے اک شاعر نے زبانِ دکنی وِچ اک لچر جیہی گل قرار دِتا سی پھیر غزل نوں وَلی تے میر ورگے شاعر نصیب ہوئے تے ایس کلاسیکی رنگ وِچ وی غالب تیکر اپڑدیاں کئی نقشے بدلے گئے۔ غالب نے وی "تنگنائے غزل" دا شکوہ کیتا۔ پر پھیر اک عبوری دور توں بعد علامہ اقبال نے ایس صنف نوں کدھرے دا کدھرے اپڑا دِتا اے۔ پنجابی شاعراں نے حقیقت وِچ تے رواں صدی دے مُڈھ وِچ غزل وَل توجہ کیتی۔ ایتھے وی مولا بخش کشتہ دے کلاسیکی رنگ تے پھیر پیر فضل گجراتی دی حافظ ورگی سرمستی توں رؤف شیخ تیکر اپڑدیاں پنجابی غزل نے اپنا اک وکھرا تے نویکلا اسلوب قائم کر لیا۔ پنجابی غزل دے متعلق تھوڑے مجموعی طور تے ایہہ کہنا جائز ہووے گا کہ ایہدے وِچ جدید دور دا شعور تے احساس (SENSIBILITY) نے بڑا واضح اظہار کیتا اے تے اوہدی اک جدید تر مثال اقبال نجمی دا ایہہ مجموعۂ غزل "تن وَستی وِچ درد بلاواں" اے۔ جیہدے وِچ قافیے تے ردیف دی سختی نال پابندی کرن دے نال نال ایس سمے اندر جیہڑے ذہنی یاں جذباتی، معاشرتی یاں معاشی سیاسی یاں ثقافتی مسئلے ساہمنے آئے نیں اوہناں دا تخلیقی سطح اُتے اظہار ایہناں غزلاں وِچ ویکھ کے طبیعت وِچ اک طرح دا آسودہ کھلار پیدا ہو جاندا اے۔

ڈاکٹر محمد اسلم رانا

اُستاد شعبہ پنجابی، جامعہ پنجاب

لاہور

جیون دے دُکھ چھنڈاں کیویں، تدبیراں توں ڈریا
چُکدا نئیں میں پیراگاں نوں ، تقدیراں توں ڈریا

کیہڑی جاوے پرلے کنڈے، کچّے اُتّے تر کے
ہر سوہنی دا جذبہ اے ، اج تاثیراں توں ڈریا

میرے ساہمنے آندے نیں جو ظاہری رُوپ لُکا کے
ٹُونے گنڈاں لاون والیاں ، مَیں پیراں توں ڈریا

جنھوں پڑھ کے اُتر جاوے، بندہ پیڑی اُتوں
اِنج دیاں مَیں ادھ کچ ہویاں، تحریراں توں ڈریا

اوہنے اپنا کو ہج مکایا، اس دُنیا دے اندر
جنھے اپنا کھوج اے پایا، تقصیراں توں ڈریا

عہد غلامی جنھے تکیا، کردا توبہ تِلاّ
آزادی دی خیر اوہ منگدا، زنجیراں توں ڈریا

دیسوں کڈھ پردیس لجاندے، جُتیاں نُوں وِنھ دیندے
خواہشاں، سدھراں، تاہنگاں والے، میں تیراں توں ڈریا

بھاویں تھوڑیاں ہوون سائیاں، مینوں سچیاں دیویں
بے ثابت تے جھوٹھیاں سُبھناں، توقیراں توں ڈریا

شرم حیا جو کھوہ لین آ کے نجمیؔ نظراں وِچوں
پُھلجھڑیاں دے وانگوں کھلریاں، تنویراں توں ڈریا

اوہ تیر جفا دے سُٹدا رہیا
میں نال وفا دے بچدا رہیا

پھُل زخماں والے کھِڑدے رہے
مینہ پتھراں والا وسدا رہیا

اِنج لُٹیا سانوں رہبر نیں
اوہ لُٹدا نالے ہسدا رہیا

میں لفظاں والے دائرے وِچ
اک نقطہ بن کے نچدا رہیا

جد مال مرے کجھ پلّے سی
ہر حال اِچ اوہنوں بچدا رہیا

مَیں دُور کھلوتا ویہندا ساں
اوہ ڈونگھے پانی تردا رہیا

سپ بن کے ورثہ تھاں تھاں تے
ہر پیار دی سانجھ نوں ڈسدا رہیا

اج منتا ہووے جھوٹھے دی
اج ویلا کِتھے سچ دا رہیا

اوہ نجمیؔ رُس کے ٹُر گئے سن
پر پیار دا توُنبا وجدا رہیا

اپنے دِل دا بھیت لُکانا
بلدی اگ نوُں ہور مچانا

وعدہ کرنا سوکھا کم اے
اوکھا اُس نوُں توڑ چڑھانا

کھروا کھروا اس لئی کونواں
مَیں چاہناواں سانجھ مکانا

لوکاں لئی وڈیائی بن گئی
اُچے اُچے کوٹھے پانا

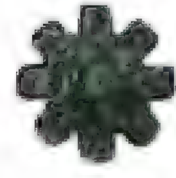
ساون رُت اے سُکّی پھکّی
دھرتی دا اس ساڑ ودھانا

وَٹ پاندا اے جیہڑا مَتھّے
اُس دا بُوہا کیہ کھڑکانا

اوہدا ستے ورتارا ، ایہو
سِدھی گل نوں وَل وِچ پانا

دُکھ دی چھاں جے لورا دیوے
سُکھ نوں کاہنوں۔ کول بلانا

نجمی ایہہ وی دس کوئی گل اے
اپنی گل۔ نوں پیا وڈیانا

جے کر خوشیاں آ کے بجناں میرا دل ورچایا
ایناں دس کھاں کیہڑی گلے توں نئیں ویکھ سکھایا

کون سی میرا جیہڑا اُچکدا جے مَیں ٹُھیڈے کھاندا
ایسے لئی مَیں ہولی ہولی جیون پند مُکایا

ٹُک ٹُک روندا اوسے نوں ای تکیا جگ دے اندر
بے درداں توں جنھے نئیں سی اپنا درد لُکایا

ڈھیہ پئی جیکر چھت تے دسو کندھاں دا کیہ دوش اے
کندھاں اوتھے کھلیاں سن جد ملبہ تھلے آیا

جیون میرا انج اے جیویں تھکیا ماندا راہی
یاد سجن دی ایسراں جیویں سنگھنے رُکھ دی چھایا

جنھوں مان لے اپنے آپ تے اُس نے منزل پائی
جنھے لبھے سانجھ سہارے بند ،ٹوہا کھڑکایا

بھاویں کِنّا پیار جتائیے خوشبوئیں جے پُھٹدی
وِچ دلاں دے ہووے جیکر ویر دا زہر سمایا

کیہڑا اے اج سچ لئی جیہڑا زہر پیالا پیوے
سبھ نے بوجھے مال لے پایا، جھوٹھ نوں موڈھے چایا

ساڈے ول جد آنی نہئیں سی رُت سہانی نجمی
کاہدے لئی فیر دل جھلّے نیں ایناں جشن منایا

پیار دے شوہ وِچ رُڑھ کے اوڑک تر جاواں گا
تیرے لئی جو بُجھیا میتھوں، کر جاواں گا

اس نھیرے چوں کڈھنا نئیں جے مینوں یارو
چانن ویکھ کے ایویں کدھرے ڈر جاواں گا

مینوں جھوٹھا کر کے ہو جا سچّا توں وی
میرا کیہ لے ایہہ وی بازی ہر جاواں گا

کھیسا مَیں کٹوا بیٹھا واں گلیں لگ کے
کیہڑے مونہہ نال دسو مَیں ہُن گھر جاواں گا

اپنی جان تے بھوگاں گا سبھ دُکھاں نوُں مَیں
تیرے لئی پر سُکھ دی بُرکی دھر جاواں گا

یاراں دا مَیں لینا نہئیں، احسان کوئی وی
اپنے ہتھیں ڈوب کے بیڑی مر جاواں گا

جھوٹھے رنگ بھرن دی مینوں جاچ نہئیں آئی
اپنا رنگ میں پیار دے رنگ اِچ بھر جاواں گا

تیرا ناں میں آن نہئیں دینا اِس قصّے وِچ
ہر اوکڑ مَیں اپنی ہِک تے جر جاواں گا

اوہنے خورے کِنّے چاء نال سدّیا نجمی
بھاویں میتھوں جان نہئیں ہوندا پر جاواں گا

کوہجی دُنیا بار سجیلا
سوہنا سبھ توں پیار قبیلہ

اوہنے سُکھ ہنڈائے ایتھے
جنھّے کیتا اے کجھ حیلہ

اک دِن سبھ برابر ہونا
نیویں کھائی اُچّا ٹیلہ

جے توں اوگن ہار نہیں نے
تیرا رنگ کیوں پے گیا پیلا

دو دھاری تلوار دے وانگ اے
سجّن میرا چھیل چھبیلا

پیار اُمنگاں کیوں نہ پُنگرن
موسم ہویا اے شرمیلا

راہ نئیں لبھدے مُرشد باہجھوں
بھالاں بیں وی نت وسیلہ

نیکی دا کبہ بھاء پُچھنا ایں
اُس دِن بھارا ہو جاؤ تیلا

موہنہ پرنے اوہ ڈِگیا نجمی
جیہڑا بنیا سی پھُرتیلا

اک اک ورق پھرولیا دِل دی کتاب دا
پایا نہ فر وی بھیت مَیں اپنی جناب دا

ٹُھسّی کِرن نہ کوئی وی میرے لئی کدی
کرنا واں انتظار مَیں اوہدے جواب دا

کردا مَیں ظُلم کوئی تے کرکے بھلاوندا
ہوندا جے مَیں وی بیلیو پُتّر نواب دا

پُھل تے طراں طراں دے نیں ہستی دے باغ وِچ
آیا اے میرے حِصّے وِچ پُھل اک گلاب دا

میرے ایہہ جرم لگنے نہیں آخر جے میرے ناں
کوئی شریک کیوں بنے میرے ثواب دا

پُٹھّا پوے تے لاوندا ناں نویں لعین دے
کردا اے آپ بندہ ای ہر کم شتاب دا

خود نوں توں ہر خطا توں جے ہے پاک جان دا
الزام کس نوں دیویں گا حالت خراب دا

میرے ای ناں نویں لاوندا ، اوہنے جو کیتیاں
پکّا واں اوہنوں دس دیویں وی حساب دا

ہستی مری تے لُوسدے صحرا دے وانگ سی
چھایا نہ جس تے کوئی وی ٹکڑا سحاب دا

سارے رشتے، پیار فریب
کشتی تے پتوار فریب

دسیے کیہ ہُن اپنا حال
کیتے رُت بہار فریب

اوہنوں آوے کسراں ہوش
جیدی جھولی ہار فریب

وختاں مارے کدھر جان
محفل دا شنگار فریب

اوہدے سارے نقلی روپ
جیدا اے کردار فریب

جھوٹھے نکلن سبھ فرمان
کردی اے سرکار فریب

بھیجے جا کے کیدے کول
بن جاندے اتبار فریب

اج درویشی اُکاّ جھُوٹھ
ایہہ وی دھوکھا وار فریب

کیہہ ایہہ نجمیؔ پے گئی ریت
یار مقیں کردے یار فریب

سی کے بہہ نہ اپنے لب
سدھراں نوں نہ بھلیا دب

ویلے نوں نہ دھکے دے
سکھ لے کوئی جیون ڈھب

اوتھے اوتھے کھڑدے پھل
جتھے ہمّت رکھدی پب

پہلاں سوچ کے گل توں کر
جیبھ نہ اپنی مگروں چب

منزل اُتّے اپڑاں گے
چاہیا جے کر میرے رب

جے مالک نے دینا اے
آپے لانا اوس سبب

دُکھ دے پتھّر دُور ہٹا
سِدّھی ہووے راہ کڈھب

سوجھ بوجھ تھیں ہر کم کر
اِنج نہ ایدھر اودھر ٹپ

اوہ اک حُسن دا پیکر اے
نجمیؔ سوہنی اوہدی چھب

بول مٹھے پیار کیتا کامیاب
اوس نوں معیار کیتا کامیاب

زخم کھادے اوس نے پر ہاریا نئیں
عزم دی تلوار کیتا کامیاب

لوک سارے کہہ رہے نیں دے کے ووٹ
اوس نوں بیکار کیتا کامیاب

لے گیا پردیس تینوں تیرا شوق
تینوں تیری ہار کیتا کامیاب

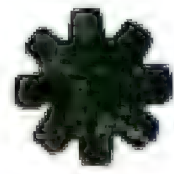
اوہ ہمیشہ توں رہیا سی تشنہ کام
پیار دے اظہار کیتا کامیاب

پہلاں انج دی کِھتے سی ڈس تیری ساکھ
تینوں تے دلدار کیتا کامیاب

اوکڑاں تے مشکلاں دی کٹی قید
ویلے دی رفتار کیتا کامیاب

توں کسے توں کِھتے سی ڈس ہارنا
تینوں تیرے یار کیتا کامیاب

نجمیؔ دا تے جد وی ہویا امتحان
جذبیاں دی نار کیتا کامیاب

سُجّھی اے اک بُجھ عجیب
اپنا لبھّو آپ نصیب

کیویں دسّو مارے واج
گونگا ہویا اج نقیب

دُکھ دا دارُو لبھّے کنج
روگی بن گئے سبھ طبیب

دیئے کیدے سِر الزام
گڈھیے کیدے لئی صلیب

بے عملی دا آیا ہڑھ
رُڑھ گئے سامع نال خطیب

رَج گئے ایتھے ہور امیر
جردے پئے نیں بُھکھ غریب

جنھّاں نوں سی دِتّے بھیت
اوہو ساڈے بنے رقیب

جس دی جیبے ہووے مال
اوہدے سارے ہون قریب

نجمیؔ ویکھ نہ لویں گنوا
رانجھ دے کتھے مِلن حبیب

پاوے جھگڑے جھیڑے جیبھ
سجن یار نکھیڑے جیبھ

دُکھ ، دلدر ، رنج ، ملال
سارے روگ سہیڑے جیبھ

بک بک جھک جھک کردی ایہہ
چُکدی سر تے ویہڑے جیبھ

گوکاں مار کے سدّے ہٹی
دیوے پیار سنیہڑے جیبھ

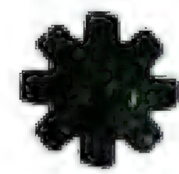
جی جی کر کے دِل جت لئے
جھگڑے کتے نبھیڑے جیبھ

ڈھولے ماہیے سانجھ دے گیت
سانول دے لئی چھیڑے جیبھ

بھردی ہنڈاں چاہ دے نال
پیار دے دے کے گیڑے جیبھ

لبھدی چسکے ایہہ دِن رات
چکھدی لڈو پیڑے جیبھ

نجمیؔ ایہنوں لئیں نہ چھیڑ
بخیے سبھ اُدھیڑے جیبھ

دسّو کِتھے عزتاں تھیں، عزتاں دا ہُن ملاپ
ہو رہیا اے دولتاں تھیں دولتاں دا ہُن ملاپ

اپنی اپنی ذات وِچ ای ہو گئے نیں قید لوک
مُک گیا اے دوستاں تھیں دوستاں دا ہُن ملاپ

توں وی آ کے اندراں دے روگ دا ہُن لبھ علاج
ٹھیک نئیں اوں شیشیاں تے پتھّراں دا ہُن ملاپ

زندگی دے کول تے ہُن رہ گئے نیں بس فریب
نال ایہدے ہووے گا کنج عظمتاں دا ہُن ملاپ

رات نوں آرام نہ ای چین دِن نوں اے نصیب
دس کتے ای راحتاں تے محنتاں دا ہُن ملاپ

تجربے دی بھینٹ چڑھدے ماڑیاں دے دھیاں پُت
جس جگہ وی ویکھنا واں طاقتاں دا ہُن ملاپ

پیندیاں نیں ونڈیاں تے مِلدیاں نیں کرُسیاں
چوراں رستہ گیراں تھئیں اے شہُرتاں دا ہُن ملاپ

وعدیاں نوں توڑ کے اوہ ڈٹ گیا اے ویکھ لئو
ہو رہیا بے دوشاں تھئیں رنج مقتلاں دا ہُن ملاپ

ویلا تیرا آگیا اے نجمیؔ دِل نوں توں سنبھال
جگنوواں دے نال ہویا جگنوواں دا ہُن ملاپ

شکر دوپہر اے چھاواں چُپ
سنج مسنجیاں راہواں چُپ

دِن سجناں دے آون دا
وٹّی کیوں اے کانواں چُپ

دُکھ مِلیا تے اُچّی رو
کیوں نہیں ہوکے ہاواں چُپ

تن وستی وِچ بہہ کے سبھ
ہویاں درد بلاواں چُپ

میری میری اونھوں تک
جد تک ہون نہ ساہواں چُپ

سُفنے وانگ اے تیری گل
یاد کراں ہو جاواں چُپ

اُچے ساہ نہ دھرتی لئے
ڈیرے سُنجے واؤاں چُپ

سانوں کُنج انصاف ملے
وٹ لئی سبھ گواہواں چُپ

اپنا بھیت نہ دیون ایہہ
نجمی وانگ خلاواں چُپ

زُلفاں دے وِچ پھانا جانے اوہدا روپ
اکھ دے تیر چلانا جانے اوہدا روپ

مینوں جچدا اوہدے پیار دا ہر اک رنگ
ونگاں نوں چھنکانا جانے اوہدا روپ

اوہدا روسا اوہدیاں ہور اداواں وانگ
دِل نوں وی تڑفانا جانے اوہدا روپ

خوشیاں مانے ہسدے کھیڈے سجناں نال
سُتے بھاگ جگانا جانے اوہدا روپ

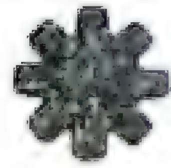
میتوں تے بس پیاری لگدی اوہدی سانجھ
بُھل بھلیکھے پانا جانے اوہدا روپ

دِن وی سوہنا رات وی سوہنی اوہدے نال
دُھخدی اگ مچانا جانے اوہدا روپ

مِٹ جاندی اے بُھکھ اکھیاں دی وِنہداں سار
اکھیاں وِچ کھب جانا جانے اوہدا رُوپ

پیار دے گہنے پا کے کردا نت شنگھار
عشق نوں وی وڈیانا جانے اوہدا روپ

دھڑکن دا سنگیت اوہ چھیڑے بجھی لئی
ہنجھیں داگ بجھانا جانے اوہدا روپ

خورے کدھر لاوے پھیرے سجنائی دی لیھ
مینوں آن چفیریوں گھیرے تنہائی دی لیھ

اُس دھرتی دے لشکارے وی دل آسمان دے جان
جس دے ذریاں وِچ سماوے دانائی دی لیھ

ڈگے لاکے رکھدا اے اج پیر پیر تے جھوٹھ
دھکے کھا کھا ہف چلی اے سچائی دی لیھ

نکی جنی اک بھل کر بیٹھا لے کے تیرا ناں
جیہڑی راہ توں لنگھاں ڈنگدی رسوائی دی لیھ

میرے چار چفیرے ایسراں دُکھاں دا اے جال
نیڑے آن توں گھبراندی اے شہنائی دی پیھ

ہر تھاں اُس دے لشکارے جو سبھ دا پالن ہار
اوہو ذات ای جگ تے ونڈدی رعنائی دی پیھ

دھوتے لیڑے پاون والے ہو گئے مندے حال
میرے دیس اج آئی ایسراں مہنگائی دی پیھ

انج سمجّا ساڈے اندر شہوہ پُنیے دا زہر
جھاتی پاواں نظر نہ آوے لوکائی دی پیھ

اوسے دِن ای پیواں گا مَیں نجمیؔ رج رج جام
جس دِن سبھ دے ویہڑے اُتری رُشنائی دی پیھ

گاندا مَیں وی سُکھ دے گیت
بن دا جے توں میرا میت

ہاں جے مِلدی ہاں دے نال
اینی فیر نہ ہوندی رِیت

لبھتی نئیں جد سُکھ دی چھاں
لائی دُکھاں نال پریت

جیون دے وِچ گھُنجل پان
جیہڑے پل وی جاون بیت

پڑھ کے ہَیں ہُن درد کتاب
بیٹھا واں دو رکتاں نیت

جَد میں لیناں سچ دا ناں
میرے گل وِچ پان توبیت

کر دیوے جو ٹھیرے دُور
اج نبھاہیے اوہو ریت

بیٹھن ٹھیک نشانے تیر
ہووے گی فرساڈی جیت

دِل وِچ بالے پیار دی لاٹ
بجھی ایسا چھیڑ سنگیت

مرے چارے پاسے بہاراں دی صورت
روے لاندی پھیرے نگاراں دی صورت

ملاوٹ وی کر دیے تے دھوکے وی دیئے
بدل دی پئی اے بپاراں دی صورت

شرک تے جہالت نے لائے نیں ڈیرے
ایہہ تکّو کھاں جا کے مزاراں دی صورت

تسیں اپنے دُشمن دی تکلیف اُتے
کدے وی نہ ہسنا گنواراں دی صورت

ایہہ جھولا دے پیندا پئی میلا اے لگا
مَیں ویہناں واں جد وی بنزاراں دی صُورت

بڑے لاڈ نھیں جیہڑے دھیاں نوں پالن
وداع اوہ وی کردے کہاراں دی صُورت

ایہہ کڑیاں دے ٹولے سُوہے لیڑے پا کے
نظر آندے دوروں چناراں دی صُورت

جیہڑے وعظ کردے سی کل توڑی مینوں
ٹرے جاوندے سن مے خواراں دی صورت

مرے ولیں تک کے اوہ آہندے نیں نجمیؔ
کدوں انج دی ہوندی بیماراں دی صُورت

ہیر سیالن بن کے آئی دُکھ دی رات
قسمت جان کے گل نال لائی دُکھ دی رات

سوچ دی سُولی چڑھیا واں میں ایدے نال
فکر دے بھانبڑ نال سجائی دُکھ دی رات

توڑ کے پہرے سارے یاداں گئیاں ڈنگ
اپنے نال ای میں زخمائی دُکھ دی رات

میرے دل وچ ہُن تے ایہو پلدا خوف
کدھرے نکلے نہ ہرجائی دُکھ دی رات

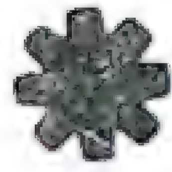
سیوا کیتی اس دی پیار دے چانن نال
چاواں نہ بجھاں تھیں رُشنائی دکھ دی رات

ایہدے باہجھ نئیں ملدا مینوں کدھرے چین
کیتا مینوں گنج سودائی دُکھ دی رات

ایہنوں خورے کیہ ملیا اے رہ کے میرے نال
بن گئی میری تے پرچھائی دکھ دی رات

مینوں جیہڑے پاوے دیوے میرا ساتھ
میری ونڈے ایہہ تنہائی دُکھ دی رات

کجھ گھڑیاں لئی رہ کے نجمی میرے کول
اپنی کر دی اے وڈیائی دُکھ دی رات

سانجھ توں اُٹھ کے مال پرایا رنگ لے اپنے ہتھ
گھر آئی او چل کے مایا رنگ لے اپنے ہتھ

محنت دی گل چھڈ دے ایتھے چلدا مکر فریب
سبھ نے ایہو گُر آزمایا رنگ لے اپنے ہتھ

لوڑاں تھوڑاں دا ہُن ایتھے رولا پا توں خوب
کیہڑا تینوں ویکھن آیا رنگ لے اپنے ہتھ

کھوہا موئی ہوندی پئی اے توں وی لُٹ لے عیش
فیر نہ کتھیں توں میں ترہایا رنگ لے اپنے ہتھ

ویکھ کے مندیاں گلاں توں ہُن دِل نہ اپنا ساڑ
کاہدے لئی توں مُکھ پرتایا رنگ لے اپنے ہتھ

پیسہ سبھ دی منزل بن گئی توں وی اکھیاں کھول
توں کیوں سچ دا سانگ رچایا رنگ لے اپنے ہتھ

وڈیاں، ٹھیکے، قرضے، پرمٹ جو کُجھ مِلدا بوچ
سبھناں انج ای مال بنایا رنگ لے اپنے ہتھ

جیہدے پلّے مال اے اج کل اوہدی عزّت شان
توں ایویں ای آڈا لایا رنگ لے اپنے ہتھ

جس رستے دی لبھدا نجھیّ اندر سُٹ توں مال
تیجے کجھ نہ ہتھ وڈھایا رنگ لے اپنے ہتھ

کر رہے آں روشنی دے وِچ ملاوٹ
ہو رہی اے زندگی دے وِچ ملاوٹ

حال مندا اوس دِن دا ہو گیا اے
جد دی آئی منصفی دے وچ ملاوٹ

دِل مرے تے کیہ گُذر دی پُچھ نہ میتھوں
ویکھ لاں جد سادگی دے وِچ ملاوٹ

ہور شے دا دس کراں میں تذکرہ کیہ
ہر غمی تے ہر خوشی دے وِچ ملاوٹ

جنھوں ویکھو اوہ ڈرامے کر رہیا اے
رچ گئی اے راستی دے وِچ ملاوٹ

اُلفتاں تے نفرتاں سبھ کھوٹیاں نیں
دُشمنی تے دوستی دے وِچ ملاوٹ

ہیرا پھیری تے مکر دا دور اے اج
بادشاہی ، نوکری دے وِچ ملاوٹ

چہریاں تے رونقاں نئیں مِلدیاں ہُن
لوکاں کیتی دلکشی دے وِچ ملاوٹ

اس توں ودھ کیہ ہور نجمیؔ ہونا اے
کر رہے آں بندگی دے وِچ ملاوٹ

سجناں لائے جیہڑے پھٹ
اوہو گئے نیں مُعبتہ ہچٹ

سبھ دے متھے ویکھاں مَیں
دُکھاں دی اک اُلجھی لٹ

چھاں دیون گے کل ایہہ رُکھ
ایہناں نوں نہ بیلیا کٹ

منزل کیویں لبھے دس
دھوڑ بھیں گئے نیں رستے اَٹ

کیہڑی ٹھلّے کپّے تے
کیہڑا چپیرے دسّو پَٹ

بلدی نوں بھڑکاندے سبھ
کوئی نئیں ایتھے کردا گھٹ

سوچاں نئیں تے پھڑن گیاں
پچھلے سبق نہ توں ہُن رٹ

میرے نال وی باتاں پا
میرے کول وی بہہ جا جھٹ

جیکر سُکھ توں چاہنا ایں
نجمی ایتھے چُپ ای وَٹ

سنگت جھوٹھ عداوت جھوٹھ
بن گیا اج ضرورت جھوٹھ

ٹھنڈے ہوّن یا گرم مزاج
مونہہ اُتّے ہر حالت جھُوٹھ

پیسے لے کے جاندے جیل
بولن وِچ عدالت جھُوٹھ

ویلا ہویا انج تبدیل
لگے سچ شرافت جھوٹھ

نہیاں ، کندھاں ، کڑیاں توڑ
پوری کھڑی عمارت جھوٹھ

لوکی اج تے چسکا لین
بول کے بلا ضرورت جھوٹھ

کرئیے کیہدے تے اتبار
ہر اک سوہنی صورت جھوٹھ

ایہدے ہوندے نئیں جے پیر
ہوندا اے بے ہمت جھوٹھ

کوئی نہیں قول دا پالن ہار
نجمی ہر اک سنگت جھوٹھ

رسماں دی جو کندھ اُساری، مَیں آں اوہدا وارث
ذاتاں دی جو وگن ماری، مَیں آں اوہدا وارث

مَیں تے اُچّا کر نئیں سکدا سر اس دُنیا اگّے
سر توں نیویں جو سرداری مَیں آں اوہدا وارث

دین دا کوئی نہ سبق پڑھایا، دُنیا جھولی پائی
جیہڑی شے وے بے اعتباری میں آں اوہدا وارث

راہواں دے وِچ کھلرے ہوئے کنڈے مَیں پیا چُگّاں
وڈیاں جیہڑی بازی ہاری، مَیں آں اوہدا وارث

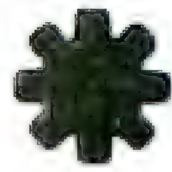
بَیں مقروض ای جمیا سی تے ہیں مقروض ای مرنا
جیہڑی شئے وی لئی اُدھاری، ہَیں آں اوہدا وارث

سدھراں، تاہنگاں، کوکاں، چیساں، چنگاں میری جھولی
بھاویں کوئی لے دکھ دی کھاری ہیں آں اوہدا وارث

ہر اک زہری سپ نوں ہیں تے ہس کے ہک نال لاواں
باہروں آوے جو بیماری، ہیں آں اوہدا وارث

جھولی پایاں کِنتے مُستاں، سمجھ نہ آوے مینوں
جیہڑی شئے وے کرماں ماری، ہیں آں اوہدا وارث

عزتاں، شرماں دی ہُن مینوں کیہہ پرواہ لے نجمی
جس گھر دا نیتیں بُوہا باری، ہیں آں اوہدا وارث

یار دا نوں جان لٹنا ہے مزاج
فرزے گی غیر دی نہ احتیاج

ہو گئی اے زندگی دی ہُن حرام
پے گئے نیں اس طراں دے کجھ رواج

گھُوک ستے جس دے پہرے دار ہون
اوس گھر دی کیہ حفاظت کیہ علاج

دھی دھیانی کتھے ویکھن اج تے لوک
پیسہ دھیلا نالے ویکھن اُسدا داج

جد مِلے گا ذات دا تینوں شعور
فِر چھپیرے دیکھ لئیں گا اپنا راج

ہُن تے ایہدی بہتری لئی بہہ کے سوچ
بھیڑ کریاں جیہڑا ہووے گا سماج

جیہڑے بندے ہے نیں فاسد خون وانگ
اوہناں داتے لازمی اے ہُن خراج

کیوں نہ ہوون دُور ساڈے سارے روگ
ہووے ساڈے ذہناں دا جے امتزاج

بُخمی تے سوہنے دیس دا نیں اوہو مان
دیس لئی جو کر رہے نیں کم کاج

پیار محبت مک جاوے تے کردی نفرت راج
قدرا ؛ دی بربادی ہووے پلدا حیرت راج

عدل نہ ہتھوں چھڈنا جیکر کرنا بھکھ نوں دور
عدل نہ جتھے قائم ہووے کردی غربت راج

سوہنا کھٹی سارے جگ دی دنیا اُتے اوس
نافذ کیتا جتھے دیس اچ سجنو عزت راج

شکن نہیں جے دینی جیہڑی پیار دی وگدی نہر
پیار دلاں وچ وسدا ہووے کردی چاہت راج

اوہنوں رکھدی دُنیا ساری چنگے ناں نال یاد
جیہڑا ونڈدا پیار دا امرت کردا خدمت راج

مُک جاندے نیں پتّر ساڈے پے جاندا اے کال
اُلفت دی تھاں جیکر دل وِچ پائیے طاقت راج

جبر دیاں سبھ گھنڈاں کھول کے پھڑ لئو آپ مہار
ظالم تائیں ٹکرائے تے کردی ہمّت راج

دولت اگے ٹیک نہ متھا اس تے کر نہ مان
چار دیہاڑے دا بس ہوندا نجمیؔ دولت راج

پیار دی مٹی گوندی نہیں اج دو سجناں دی سانجھ
راہواں کل کھلوندی نئیں اج دو یاراں دی سانجھ

اج تے سبھے سانجھاں ہویاں ایسراں رلیا میٹ
نہ ہن سانجھے بوہے کدھرے نہ گلیاں دی سانجھ

اِکو ویہڑے کھیڈے دوویں اک دُدھ تے اک خون
دِسدی نئیں پر کسے دوالے دو بھائیاں دی سانجھ

اوہ رُتاں نہ اوہ ہن ترنجناں مُک گئی ہر گل بات
اِنج لگدا اے چانن نال نئیں اج راتاں دی سانجھ

میںنوں اپنے جُثے وِچ وی منظریں آوے بُعد
میرے کماں کاراں دے نال نئیں سوچاں دی سانجھ

دوجیاں نُوں ہُن دھکے دے کے پل پل لنگھدے جان
بھال رہیا واں ایدھر اودھر اج سمیاں دی سانجھ

ہر اک سانجھ دا رشتہ ہویا کچّے دھاگے وانگ
ٹُٹ دی ویکھی دھیاں نالوں ہُن ماواں دی سانجھ

پیار دیاں تے سبھے قدراں ہویاں نیں پامال
نال ہوس دے ودھدی پئی اے اج لوکاں دی سانجھ

ہُن نئیں لوکی ہوندے بجمیؔ دُکھاں وِچ شریک
مکدی جاندی ہر ولگن چوں ایہہ صدیاں دی سانجھ

ساتھ ویلے دا انج نبھاوے سچ
تیر ظلماں دے ہک تے کھاوے سچ

جھوٹھ دے پتھراں توں ڈریا اے
آہلنا کس جگہ بناوے سچ

اوہو بندہ ای ہیبا بھیندا اے
جس دے اندر وی جھات پاوے سچ

روز ویکھے نویں تماشے ایہہ
کیہڑی اگ نوں توں دس بجھاوے سچ

اپنی درداں بھری کہانی ایہہ
ساہمنے کس دے ہُن سناوے سچ

کل چمکدا سی وانگ سورج دے
اج ہنیرے چ مونہہ لکاوے سچ

جیویں ٹھنڈی ہوا دا جھونکا اے
دل نوں راحت سدا پچاوے سچ

جھوٹھ دی ہر جگہ تے چودھر اے
کس طراں اپنی پت بچاوے سچ

اس نوں بھاویں چڑھان سولی تے
سر نہ بجھی کدی جھکاوے سچ

سدّھی کر لے اپنی سوچ
پیدا کر توں اس وچ لوچ

عملاں والے پانی نال
اپنے دِل دی پھٹّی پوچ

اصلی روپ جے تکنا ایں
تصویراں توں رنگ کھروچ

دُکھّاں توں میں صدقے جاں
جنھّاں لیا اے آن دبوچ

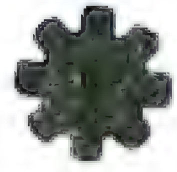
ویکھ کے جیہڑے رکھدے پیر
اوہناں نوں نہیں آندی موچ

چل نہیں سکدا دُنیا نال
جیہدے کول نہیں کوئی اپروچ

اوہناں ٹیماں جتنا کیہ
جنھّاں کول نہیں جاہل کوچ

فرق نہ کردے اج تے لوک
جو کجھ دیندے لیندے بھوچ

نجمی دُنیا ہے مُردار
گرجاں وانگ نہ اس نوں نوچ

راہواں وِچ کیوں رُکیا پنچھ
کیہڑی گلوں اُکیا پنچھ

بھبت دلاں دے کھلرے نیں
کِتنے سانجھ نوں ٹُکیا پنچھ

اوہنے کیہڑا کیتا بھیڑ
ایسراں کاہنوں لُکیا پنچھ

سُن کے جھانجر دی چھنکار
سجن نیڑے ڈُھکیا پنچھ

اوہدی اکھ دا پانی اِنج
کیہدی یاد اچ سُکیا پچھ

کس دی متھے لگ کے اوس
بھار غماں دا چُکیا پچھ

اوہدے اگے آیا کِنج
اوہدے موہنہ دا تُھکیا پچھ

لتھ گئی اوہدی ساری پھوک
کاہدے لئی ہن جُھکیا پچھ

اپنی ڈفلی اپنے راگ
سانجھ دا رشتہ مُکیا پچھ

کدرے دغا فریب تے غرضاں دا افتتاح
حرصاں تے خواہشاں کتے سدھراں دا افتتاح

اکھیاں چہ سوہنے منظراں دا عکس ای بھرے
ایہناں جدوں دا کر لیا رنگاں دا افتتاح

دھرتی نوں بخش دے ذرا سبزے دا توں لباس
پودے نویں توں لا کہ ہے رکھاں دا افتتاح

نالے تے صاحب ہوراں دی تقریر ہو گئی
ایسے بہانے ہو گیا جھگیاں دا افتتاح

گذرے نیں میرے شہر چوں خوشبو دے قافلے
ہویا اے کدرے باغ چ پھلاں دا افتتاح

لاندے نیں سبھ نمائشاں کردے نیں جو ویاہ
وریاں دا ہووندا کتے داجاں دا افتتاح

ہوندی اے مینوں جس گھڑی فکراں دی لو نصیب
کرنا واں اوس ویلے میں درداں دا افتتاح

جاگن گے ایس قوم دے ساہے ای ستے بھاگ
ایہنوں کرن تے دے سہی سمجھاں دا افتتاح

نجمی ایہہ افتتاح دی چلی اے کیسی رسم
سڑکاں دا افتتاح کتے گلیاں دا افتتاح

کوئی کم دی گل سُنا ناصح
نہ ایویں رولا پا ناصح

پیا پاویں شور شرابا توں
گل ہولی جئی سمجھا ناصح

چھڈ ایویں کوک مریناں ایں
سُٹ مُرلی بیلے آ ناصح

کیوں لمّے وعظ سناناں ایں
گل مُکدی ہُن مُکا ناصح

تند سِدھی ساڈویں پا کوئی
نہ ایسراں پھندے لا ناصح

توں بن کے سنگھنا رُکھ ایتھے
بس گوڑھی چھاں ورتا ناصح

اس دِل دے اندر پا جھاتاں
کوئی پیار دی جوت جگا ناصح

اک پیار دا دیوا بالی رکھ
انج چانن توں ورتا ناصح

ایہہ بے اتبارے لوکی نیں
نہ سانجھ دی پینگھ چڑھا ناصح

اساں تے کیتا تیرے ولیں پیار وفا دا رُخ
توں وی کردے ساڈے ول ای شوخ ادا دا رُخ

ساڈی کندھ تے آ بیٹھی لے جیہڑی پنجے گڈھ
موڑو اپنی ہمت دے نال اوس بلا دا رُخ

شہ زوری تے اپنی بھاویں کِنّا مان کرے
ڈھیہ جاندا ہر زورا ور ای ویکھ قضا دا رُخ

اپنا سوچ سفینہ ویکھو ہر بندہ ای اج
ٹوری جاوے اوسے پاسے جدھر واؔ دا رُخ

اپنے میچل بچاون دے لئی کچیاں کلیاں وَل
کردیندے نیں وڈے سائیں ہر دریا دا رُخ

چھیتی چھیتی سانبھ لے اپنے گھر دیاں تیلاں سبھ
تیرے ول ای ہویا لگدا اج گھٹا دا رُخ

میری اکھّ وِچ حیرت نچدی ایس لئی اے سُن
ہو گیا باغ توں پرلے پاسے اج صبا دا رُخ

نکیاں نکیاں بالاں نوں دھرتی تے لڑوا کے
کردے پئے نیں وڈے ویکھو آپ خلا دا رُخ

نیتوں ہو کے منگ لے نجمیؔ سبھ کجھ دیندا ربّ
آ ہُن اوہدے ول ہیں کرئیے نیک دُعا دا رُخ

کوڑا جگ جگ دُنیا والا عمر گذاری مُرشد
میتھوں نئیں ہُن چُکی جاندی پنڈ اے بھاری مُرشد

شہد بھریتے ہوٹھ ترے کیوں نال کُڑتن بھر گئے
لال ہنیری چڑھ آئی کیوں میری واری مُرشد

جیون کالی رات دے وانگوں جگنو میں چمکاواں
دل اکھیاں دے دیوے بال کے رات میں ساری مُرشد

خود غرضی دی بھیڑ چوں کڈھ کے نگھ خلوص دا دے دے
مینوں ہُن سکھاوے لانی پیار اُڈاری مُرشد

جیہڑے علم حساباں توں نیں کدے دُور دُراڈے
اوہدے بارے کیہ کیہ سوچے ، سوچ وچاری مُرشد

آس دی کوئی میٹ نہ لگّی نِبھ اوہی نئیں چھٹیا
مَیں دُکھاں دی چادر اُن کے بُکّل ماری مُرشد

ہُن بوہے دیاں چیتھاں چوں نئیں وا لنگھ کے تڑفاندی
راس نئیں آئی مینوں تے ایہہ مینجل اُساری مُرشد

مَیں چاہت دی شکر ونڈاں اُٹھدا بہندا ایتھے
میریاں بولاں دے وچ کردے پیار توں جاری مُرشد

"مَیں" دے جنگل اندر پھردا وانگ جنوراں بجھی
ہُن تے رکھ دے ایہدے سر تے عجز دی کھاری مُرشد

اساں تے اِنج منائی عید
اتھراں وِچ لنگھائی عید

وچھڑے سجن آئے یاد
زخماں تھیں مہکائی عید

قرضے دا مَیں چکیا بھار
جد وی جھاتی پائی عید

جیویں ہووے گرم دوپہر
ساڈے لئی اِنج آئی عید

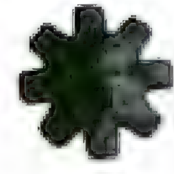
چھڈ دی نئیں ایہہ ایویں جان
منگدی مُکھ وکھائی عید

ساڈی عید دا کیہ پُچھنا ایں
سوں کے اساں لنگھائی عید

دون سوائیاں خوشیاں ہون
پردیساں وِچ آئی عید

جنھے وی دل بیٹھے یار
خوشیاں نال سجائی عید

جنھاں پلے نجمی مال
اوہناں اصل ہنڈائی عید

رہن دے میرے آسے پاسے رنجھاں والی کندھ
ایہدے اُتّے چِکنی اے مَیں سوچاں والی کندھ

ہلّے مار کے دُکھ پئے آون جھٹّے جاواں بیٹھ
کنج اُساراں دُکھ دی ر تّے چانواں والی کندھ

سچائی دے پھلاں نال ہُن بھریئے چار چفیر
اس خوشبو نوں ڈک نئیں سکدی پتھراں والی کندھ

جھوٹھ سہارے لیندے نوے ایسے لئی نیں لوک
سچ بولن تے ڈھیہ جاندی اے آساں والی کندھ

اوہنوں اوکھی بھاری دا دس کیہ ہووے گا خوف
اکھیاں کھُلدیاں جنھے ویکھی دُکھاں والی کندھ

اس دُنیا دے باغ اچ لائیے سانجھ وفا دے رُکھ
اوس دے آل دوالے چُکیے عزّتاں والی کندھ

آؤ رل کے جشن منائیے ، آئی رُت بہار
پیار دی نیہہ تے رکھیے سارے شگناں والی کندھ

انج وی کردے لوکی گلاں اپنے پیاریاں نال
اپنے سانوں اک اُسار کے یاداں والی کندھ

نجمیؔ اپنی ہمت دے نال اوہنوں دے توں ڈھا
تیری راہ وچ آوے جیہڑی رسماں والی کندھ

پیندی جاوے ایسے کر کے وچ دلاں دے گھنڈ
پیسے دے پٹی زور تے ہوندی اج ساکاں دی ونڈ

بھرے ہنگارا سچ دی گل تے دسو ایتھے کون
جھوٹھ نوں سچ بنا لیندے نیں لوکی پا کے ڈنڈ

جان گیا واں مل کے تینوں تیرے دوویں روپ
وچوں زہر کرن ایں توں اتوں اتوں کھنڈ

بھیت نہ جے دل دا دیویں گا تے ہوویں گا کمزور
جس دے اتے مان کریں گا اوہ دیوے گا بھنڈ

میری سمجھ دے موجب میرا جس دینا سی ساتھ
بھیبڑ پئی تے میرے وتوں اوس نہیں کیتی کنڈ

اوہدے پیر نہ ڈولن اوہ تے جتّے ہر میدان
غم دے پہاڑ اٹھائے جنھوں دُنیا دِتا چنڈ

جے توں اپنے وِچّوں کرنا "میں" دا ممنا دُور
چھج عجز دا لے کے اپنے عملاں تائیں چھنڈ

دُکھاں دا اک دھونئیں کھادا توں چلیا ایں رِجھ
گل پائے اس لیٹرے وانگوں تھوڑی دیر تے ہنڈ

مال، جوانی، طاقت اُتے، لوکی کردے مان
آوے موت تے ٹُٹ جاندے نیں سارے ناز گھمنڈ

سجناں پیار بھلیکھا کڈھ
میل ملاپ دا رستہ کڈھ

یار دا جیکر ہونا ایں
پہلاں غیر دا پھندا کڈھ

یار نگر وِچ آوے کیوں
جنھوں دِل چوں دَتا کڈھ

آ گئی مُڑ کے رُت بہار
کھول چھ باری بُوہا کڈھ

بیماراں دا بُجھ لے حال
دِل چوں سارا غُصّہ کڈھ

موسم ہویا ٹھنڈا ٹھار
مے خانے دل پھیرا کڈھ

دوجیاں دے نہ عیب پھرول
ویکھ لے چہرہ شیشہ کڈھ

مونہوں چاہت والے بول
دِل چوں پیار دا شعلہ کڈھ

جیہڑا بوہتا کردا تنگ
نجمی اُس دا کنڈا کڈھ

کِنّے نُکتے کھولن کاغذ
بندہ بندہ ٹولن کاغذ

ناکامی دیاں مہراں توڑن
جِتھے جا کے بولن کاغذ

اِکناں کول نہ ڈھِڈ دی روٹی
دوجے ویکھو رولن کاغذ

ایہناں دی تے ہوش نہ ٹِکّے
اپنی وِس پئے گھولن کاغذ

رانجھ دے وی کجھ لوک نیں جیہڑے
پیراں ہیٹھ مدھولن کاغذ

سبھ نال مَیں تے سانجھ مکائی
بن گئے میرے ڈھولن کاغذ

جد تقدیر دا وار ہووے تے
اُس ویلے فر ڈولن کاغذ

سودے ہون ضمیراں دے جد
ہر بندے نوں تولن کاغذ

ہوس نہ ہووے پوری نجمیؔ
لکھ پئے لوک پھرولن کاغذ

چڑھدے ہوئے طوفاناں اگے کچے بنھ نہ مار
آکھ رہیا اے ویلا تینوں اپنی لے توں سار

عزم ارادے اُچے رکھ تے پھڑ ویلے دی واگ
نیتوں جیہڑے ڈولے اوہناں منی اپنی ہار

آس نہ توڑیں تیری ساری مُک جاوے گی تھوڑ
دِل نوں ایہہ سمجھاویں اپنا چُکنا آپے بھار

مایوسی دا صحرا دبوے ہمت تائیں مات
ایہنوں اپنی طاقت دے نال کرلئیں سجناں پار

جے تقدیر بنانی اے تے کر کوئی تدبیر
مرداں اگے ہوندا دسّو کیہڑا کم دشوار

رات دی ککھوں چانن پھٹّے جاگن گے ہُن بھاگ
محنت دا چمکا توں سورج محنت وچ کیہ عار

کیہ ہویا جے دھرتی اُتّے آ گئے نیں سیلاب
ایہناں دے توں پچھّے پچھّے سُکھ دے محل اُسار

دوجیاں دے توں دکھاں دے نال پا لے اپنی سانجھ
ایہناں وِچ لُٹا توں اپنی چاہت اپنا پیار

حرص ہوس دی اگ دا ہوندا ڈاہڈا بھیڑا سیک
اِس نوں بجھّی سیکن لئی نہ اپنا آپ کھلار

مُک گئی گرمی جذبیاں وِچوں رشتیاں چوں ایثار
اُلفت جھوٹھی نفرت جھوٹھی جھوٹھے سبھ کردار

میرے دل دی حالت پہلاں اِنج کدوں سی ہوئی
سکھ بھاوے نہ دُکھ ستاوے تو تو نہ تکرار

سمجھ نہ آوے اذن رہائی ہووے کدوں نصیب
دِل ایہہ چاہوے ہو جاوے ہُن ایتھوں جان فرار

مینوں آکے کوئی سمجھا دے سدّھی پدھری راہ
ویکھ رہیا واں خواب کدوں دا ہوواں میں بیدار

کاہدے لئی دس چھاواں دی توں کرنا ایں نت منگ
دُھپّاں وی جر پِنڈے تے کیہ چھاواں دا اتبار

اج توں مینوں اُس رستے تے کلیاں دِتا ٹور
جس رستے وِچ تیریاں یاداں مینوں لین کھلار

اپنے سر تے سہندا سارے جھکھڑ، جھانجے، مینہ
سُکھ ورتاندا لوکاں دے وچ رُکھ ایہہ سایہ دار

ایہہ دُنیا اک منڈی ایتھے سبھ دے سودے ہون
ہر بندے دا مُل پیندا اے آکے ایس بازار

تیریاں یاداں جگمگ جگمگ نچمیّ جگنوواں وانگ
تینوں دِل چوں کڈھنا ہویا ساڈے لئی دشوار

دِل دے سُتے تار ہلا گئی سوہنی جئی تصویر
پیار دا آ کے مان ودھا گئی سوہنی جئی تصویر

مَیں کدی وی پیندا نہیں سی ایس طراں دا جام
چانن گھول کے اج پیا گئی سوہنی جئی تصویر

پُھل چُکے میں رنگ برنگے اس تھیں پا کے پیار
نال بہاراں لے کے آ گئی سوہنی جئی تصویر

جد اوہ میرے ساہمنے آئی ودھ گئے میرے چا
حُسن دا مینوں نشہ چڑھا گئی سوہنی جئی تصویر

اِنج لگدا جیویں گلاں اوہدیاں وِچ سی رِستا شہد
اپنیاں گلاں نھتیں پرچا گئی سوہنی جئی تصویر

اُڈنی سپنی ورگی لگی میںنوں اُس دی چال
میرے دِل تے ڈنگ چلا گئی سوہنی جئی تصویر

کدے اوہ صبح سویرا بن گئی کدے اوہ چانن رات
میتھوں اپنا بھیت لُکا گئی سوہنی جئی تصویر

میریاں نظراں نھتیں ٹکرائی اوہدے روپ دی لہر
پل مہینے سال بھُلا گئی سوہنی جئی تصویر

دِل کھنڈر وچ آ کے اوہنے کیتی رُت تبدیل
اپنے پیار دی جوت جگا گئی سوہنی جئی تصویر

کم کردا مَیں مِلدا مینوں پَج دا جیکر
خوش رہندا مَیں بن دا ریڈر جج دا جیکر

اپنے دِل نوں قابو رکھدا پیڑ میں جردا
تیر ظلم دا سانوں ہک وِچ وج دا جیکر

کر لیندا مَیں کُجھ تدبیراں اِنج نہ ڈگدا
آ تقدیر دا بدل پہلاں گج دا جیکر

میرا حال نہ ہوندا ایسراں کدے وی مندا
میرے لئی اوہ یار پیارا سج دا جیکر

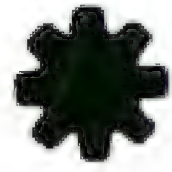
لوکاں ساہمنے توں کدی نہ ننگا ہوندا
بھیت لکاندا اپنے آپ نوں کج دا جیکر

تیرے دل دی بے چینی فر انج نہ ودھدی
اج مکاندا سارا کم توں اج دا جیکر

ایہہ دُنیا فر ورد پکاندی ہر دم تیرا
ہجر دا بالن بال کے اس نوں تج دا جیکر

دوجیاں دے توں مال تے فیر نہ نظراں رکھدا
جو کجھ ملیا اوہدے نال ای رج دا جیکر

انج نہ وِنھیا جاندا تیرا پنڈا نجمی
پھرے دار توں ہوندا اپنی لج دا جیکر

پینی اوں تے آپ نچوڑ
نئیں تے جام صراحی توڑ

خواہشاں والے ہڑھ نوں روک
کیہڑی گل دی ایتھے تھوڑ

دِل دے ٹُٹّے شیشے جان
پیار محبت دے نال جوڑ

محرومی اے کالی ڈین
ودھ کے اس دی دھون مروڑ

دُنیا دے وِچ رہ کے یار
اک دُوجے دی پیندی لوڑ

دھرتی سانجھی جاندی نئیں
لے آئے نیں چن توں روڑ

ٹُٹ چلیا اے تیرا ساہ
اِنج نہ دُنیا پِچھے دوڑ

ایہہ دردیلی تیری سوچ
دس چاہندی اے کیہڑا موڑ

نجمیؔ پوچ نہ صُورت توں
کِبر، انا دا شیشہ توڑ

ویکھے اساں اوتے ہڑھ
حرص ہوس دے چڑھے ہڑھ

چھالاں مارن نسّے آن
کردے بلّے بلّے ہڑھ

ہر شے نوں ای دیندے روہڑ
مارن جد ایہہ ٹھلّے ہڑھ

جاون دا نئیں لیندے ناں
بہہ گئے مار پتھلّے ہڑھ

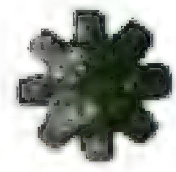
ڈکھ لیائے اپنے نال
آئے نہیں ایہہ کلّے ہڑھ

ایہناں تھیں نئیں بچدی جان
پے گئے ساڈے پلّے ہڑھ

اُتّوں ہو گئی رحمت دُور
وگدے پئے نیں نھلّے ہڑھ

اساں ایہہ آپ سہیڑے نیں
ایہہ نئیں کسے نیں گھلّے ہڑھ

ہمبلی مار کے گل نوں پین
نجمیؔ ہو گئے جھلّے ہڑھ

کجھ وکھاوا کجھ بھلاوا کجھ ضرورت دی نماز
وِچ خشوع نہ وِچ خضوع اے ایہہ وے عادت دی نماز

حاجتاں سبھ پوڑیاں تے پیسیاں دے نال ہون
اج کسے نوں ویکھیا نئیں پڑھدے حاجت دی نماز

آؤ دھوئیے اپنے دِل توں نفرتاں دے سارے داغ
رل کے سارے کیوں نہ پڑھیے اک محبّت دی نماز

اج وی ساڈے واسطے اوہ پیروی دی ہے مثال
نیزیاں دے ہیٹھ نیتی جو صداقت دی نماز

دین دُنیا تیرے دووِیں اس تھیں ہوون باوقار
دے گواہی لوکاں تائیں تیری عصمت دی نماز

اکھ نوں ٹھنڈک رُوح نوں آسودگی تے دِل نوں چین
تد مِلے گا جے پڑھیں گا توں وی چاہت دی نماز

ایہہ وے تحفہ سوہنے رب دا ایہہ وے بخشش دی سبیل
ایس تھیں معراج مِلدی ایہہ وے برکت دی نماز

اوہدے در تے جد وی جُھکنا سمجھنا اوہ ویکھدا
دے گواہی اُس دی طاقت تے جلالت دی نماز

جس دیہاڑے کوئی نجمیؔ چلّے گا نہ تیرے ساتھ
اوس مشکل دا سہارا ہے شفاعت دی نماز

پاون وِچ حیرانی راز
کھول دے دلبر جانی راز

ہر منظر اے سجیا اِنج
لگّے رات سہانی راز

گھُنجل گھُنجل ہوئے نیں
سارے ای سُلطانی راز

یاد کسے دی ویکھن نوں
سمجھن وِچ قربانی راز

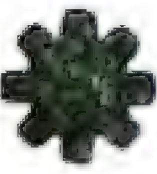
دِل دے سودے دِل دے نال
منگے پیار کہانی راز

ڈھیہ ڈھیری تے جا کے ویکھ
دسدی پئی ویرانی راز

غرضاں دی اس بھیڑ اچ یار
تیری اے مہمانی راز

گھُٹیا رہندا میرے نال
کہندا نئیں جے ہانی راز

عقلاں وِچ کنج بجھی آن
دُنیا دے اسمانی راز

لبھ جاندے جد سانجھ سہارے ودھدی آس
دِس پیندے جد سجّن پیارے ودھدی آس

ڈکوّ ڈولے کھاندی بیڑی اچّن چیت
ویندی اے جد کول کنارے ودھدی آس

پیار دے دُکھ تے آ جاندی اے رُت بہار
ہوون جد معصوم اشارے ودھدی آس

نیویں پا کے سُن دا رہندا میری بات
ویکھ کے اوہدے ایہہ ورتارے ودھدی آس

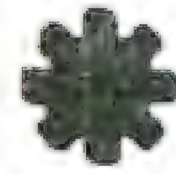
نورے کِتھے ٹُر گئی اوہدی ساری کوڑ
مِٹھے ہو جان کھوہ جے کھارے ودھدی آس

سُکھ دیندی لے اوس سمے فر دُکھ دی چُپ
دردی بن جان بے انبارے ودھدی آس

جد وی مِلدے پرچاندے نیں بہانے نال
لاندے نِت نویں جد لارے ودھدی آس

گلاں کر کے اُس نے دِتّی مشری گھول
چانواں دے جد روپ نکھارے ودھدی آس

نجمیؔ نوں تے جچدا اُس دا ہر اک رُوپ
اوہدی اکھ اچ چمکن تارے ودھدی آس

سچ بُجھّو نے اوہناں نوں اے دُھپّاں دا احساس
بیبھڑے لوکی کر دے ایتھے دُکھّاں دا احساس

جس دا دِل اے پتھّر ورگا جس دی سخت طبیعت
اوہنوں کُجھ نئیں کومل کومل بالاں دا احساس

سُکھ دی سیج تے سوندے بہندے جیہڑے نیں دِن رات
ہو سکدا اے اوہناں نوں کنج دُکھاں دا احساس

توڑ نبھاندے وعدے اوہو جان تے جاندے کھیڈ
غیرت مند نیں جنہاں نوں اے قسماں دا احساس

تیری کُرسی بچ گئی اے تے سبھ کجھ اے فرٹھیک
تینوں کُجھ نئیں ضائع ہویاں جاناں دا احساس

اوہو دارو لبھدا اپنی حالت بدلن لئی
اپنے حال دا جانو جنھوں روگاں دا احساس

گنج اُگاوے دھرتی اُتے اوہ دس پیار گلاب
جیدے سینے اندر نئیں جے پُھلّاں دا احساس

کیویں چاہندا اوہ بھلا ہُن لوکاں کولوں خیر
جنھے کدے وی کیتا نئیں اے دوجیاں دا احساس

اپنی چودھر دے وِچ نجمیؔ جیہڑا اے مدہوش
اوہنوں کسراں ہووے میرے فکراں دا احساس

نال خوشبو دے سی بھری بارش
دِل دے کھیتاں تے جو وری بارش

لوک گرمی توں تنگ آئے سن
آ گئی بن کے جل پری بارش

تھلے آندی اے پھل جھڑی بن کے
اج وکھاندی اے دلبری بارش

کجھ نہ پچھو پئی کس طراں یارو
کچے کوٹھے نے ایہہ جری بارش

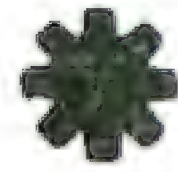
خشک دھرتی نوں چین آوے گا
لے کے آئی اے بہتری بارش

غم دی دُھدل وی بیٹھدی نئیں سی
اس تے وسی اے لشکری بارش

روپ آفت دا دھار دی جاوے
لے کے آئی اے ابتری بارش

ہڑھ دے ناویں قصور لا دتا
ہو گئی آپ کنج بری بارش

سوتج دریا تے درھدی ویکھی اے
میں تے نجمی ڈری ڈری بارش

آس میری دا دیوا بجھیا اُڈ گئے میرے ہوش
میتھوں میرا سجن رُسیا اُڈ گئے میرے ہوش

چسکا لے لے ہوراں دے تے کڈھدا سی میں عیب
آپ جدوں مَیں شیشہ تکیا اُڈ گئے میرے ہوش

جنھوں سچ تے پہرے دیندیاں ہر دم وہندا ساں
اوہنے جھوٹھ دا منتر پڑھیا اُڈ گئے میرے ہوش

اپنے وِتوں مَیں تے اوہنوں پھاہیا اپنے جال
جال سنے ای جد اوہ اُڈیا اُڈ گئے میرے ہوش

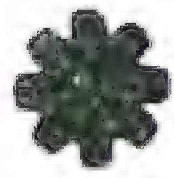
مکاری عیاری کیتی جنھے سبھ دے نال
اوہدا ای جدّ سکّہ چلیا اُڈ گئے میرے ہوش

دوجیاں دے گھر غربت دے دُکھ ویہنداساں دِن رات
جد ایہناں نیں مینوں چڑیا اُڈ گئے میرے ہوش

ہولی ہولی جسم چہ لتھ کے اکلاپے دا زہر
رگ رگ میری وچ جد گُدیا اُڈ گئے میرے ہوش

جیہڑا کل تک نال سی میرے رہندا سجناں وانگ
پھیر کے مونہہ جد کولوں لنگھیا اُڈ گئے میرے ہوش

جنھاں آ کے کہنا سی پئی نجمی اے بے دوش
سبق سنایا اوہناں رٹیا اُڈ گئے میرے ہوش

ساڈے رنگ تے ایہہ تصویراں سبھے ناقص
ساڈے حرف تے ایہہ تحریراں سبھے ناقص

عزتاں، شاناں دے لائق بس توں اے ربا
ساڈیاں ہوون لکھ توقیراں سبھے ناقص

اکو دیوا بال کے کیتا اس جگ نوں توں روشن
اساں جو کیتیاں نیں تنویراں سبھے ناقص

ساہواں دی زنجیر جدوں توں توڑ دویں تے
لکھ بچہ پائیے فر زنجیراں سبھے ناقص

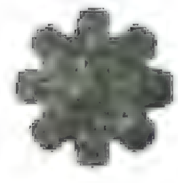
تندرستی جہئی نعمت ای بس کھوہ لئیں جے توں
ہوون کنیاں کول جاگیراں سبھّے ناقص

تیری پکڑ چوں بچ جائیے تے سبھّے خیراں
دُنیا لاوے جو تعزیراں سبھّے ناقص

"کُن" کہہ کے توں دُنیا ساری پیدا کیتی
کرئیے اچیاں لکھ تعمیراں سبھّے ناقص

تیری اک اک گل وِچ لکھّاں گلاں لُکیاں
ساڈیاں جنھیاں نیں تقریراں سبھے ناقص

تیری جے تقدیر دا مولا وار ہووے تے
دُنیا کر لے سو تدبیراں سبھّے ناقص

نقش چاہت دے ہر تھاں اُبھارے خلوص
پیار اپنے توں صدقے اُتارے خلوص

ایہہ روے یار تے ہر گھڑی مہربان
تج کے جاندا ایہہ اوہدے دوارے خلوص

دُور کردا اے مشکل دی ہر اک چٹان
بیڑی عزماں دی لاوے کنارے خلوص

میٹ کے اکھ کریں اِس تے توں اعتبار
اپنے سجناں نوں لاندا نئیں لارے خلوص

ہر خوشی دی ایہہ بن دا ضمانت ہمیش
لیکھ بھیڑے وی ہوون سنوارے خلوص

اس نوں اپنا بنا کے مَیں رکھیا اے کول
میرے آیا اے جد دا دوارے خلوص

دھرتی اپنی سجانی جے جنّت دے وانگ
اپنا اپنا وکھائیے چہ سارے خلوص

کھوٹ توں پاک جے اس دا سچّا وہار
جھوٹھ سچ نوں ہمیشہ نتارے خلوص

ہر گھڑی اس نوں رکھیں توں نجمیؔ عزیز
میچل جتّاں دے سارے اُسارے خلوص

پُھل پُھل شاخاں سبھ مقروض
تاہنگاں سدھراں سبھ مقروض

اک اک دا کیہ لینا ناں
ساڈیاں نسلاں سبھ مقروض

میحلاں والے بچدے نئیں
ہویاں جُھگیاں سبھ مقروض

اپنا آپ سنوارن کنج
میریاں سوچاں سبھ مقروض

ہس ہس کے پٹے چُکدے نیں
دُکھ دیاں پنڈاں سبھ مقروض

کر دیون گے اوڑک نوں
نیویاں دھوناں سبھ مقروض

ہاسا ہس کھسیا نا جیہا
لاندے ٹھگیاں سبھ مقروض

جتے بازی دیندے نیں
چُکدے قسماں سبھ مقروض

اکھ ، انا لے دیندے وِچ
ٹپ دے حدّاں سبھ مقروض

ایہراں سجناں ونڈیا فیض
جہراں راتاں ونڈیا فیض

سوہنے سوہنے بدلے روپ
حسن دا رُتاں ونڈیا فیض

دھرتی دے چمکائے لیکھ
وَس کے بدلاں ونڈیا فیض

شکر دوپہرے دے کے چھاں
سوہنے رُکھاں ونڈیا فیض

فصلاں ہویاں سونے رنگ
جد وی دُھپّاں ونڈیا فیض

خوشبو دِتّی اپنی گھول
تھاں تھاں پُھلّاں ونڈیا فیض

چانن کیتا محنت نال
اُدّمی لوکاں ونڈیا فیض

دِل دی کلّی دِتّی ساڑ
دبیاں چنگاں ونڈیا فیض

فر ای بدلے گی تقدیر
جے کر سوچاں ونڈیا فیض

پہلاں ایتھے ایناں نئیں سی غم خواراں دا قحط
ہُن تے دسدا ہر پلسے ای دلداراں دا قحط

جد دا ہتھ تے ہتھ چہ مار کے لُٹّن لگ پئے لوک
پے گیا ٹھگّی لاون والے مکّاراں دا قحط

کیدے تے بھروسہ کرئیے شکلاں دھوکھے دین
اج کل پیار دی منڈی وِچ اے اتباراں دا قحط

نفرت والا کلّر ودھیا سُکّے پیار دے کھیت
مُک گئیاں نیں سانجھاں ودھیا اِنج یاراں دا قحط

کنڈھ بچھوں دی آکے ہُن تے حملے کر دے لوک
خورے کیہڑی گلوں ہویا جی داراں دا قحط

پھلاں وانگوں ڈالی ڈالی پھُل مسکاندے نئیں
گلشن گلشن دِسدا مینوں مہکاراں دا قحط

ڈاکٹر ایسراں وہلے پھر دے مینوں نظری آن
جیویں میرے شہر دے وِچ اے بیماراں دا قحط

ایسے لئی چمکاندے جھوٹھے عامل کاروبار
ایتھے کدی وی پے نئیں سکدا گنواراں دا قحط

مے خانے وی نجمی اج کل ہوئے نیں ویران
اِنج لگدا اے پے گیا ایتھے مے خواراں دا قحط

دِل دے روگ مٹاوے خط
رُسے یار مناوے خط

دے کے سُکھ سنیہڑے ایہہ
غم دی دھوڑ ہٹاوے خط

پیار دی خوشبو تھاں تھاں تے
جا جا کے پھیلاوے خط

چُپ چپیتا ضامن ایہہ
اُجڑے شہر وساوے خط

کسے نوں بھلّی پاندا اے
کسے نوں لارے لاوے خط

دستک دیندا ہولی جئی
بند بُوہے کھلواوے خط

ہر اک رُتے ٹُردا ایہہ
کدے وی نہ اُکتاوے خط

کدرے میل کراندا جے
کدرے دُوری پاوے خط

ونڈے دُکھ سُکھ لوکاں وِچ
آپ ایہہ دھکّے کھاوے خط

سبھ تیتھوں گئے اُکتا واعظ
نہ جھوٹھیاں لشکاں پا واعظ

توں ٹیڈے مسئلے دس دس کے
نہ ساڈے روگ ودھا واعظ

اسیں سادھ مرادے بندے آں
نہ سانوں توں آزما واعظ

توں پردے اُتّے پا پردہ
نہ کھول کے بھید وکھا واعظ

ہُن ہتھ سلوک دی دے ڈوری
نہ نفرت توں ورتا واعظ

کیوں پھُوکاں ماریں قہر دیاں
نہ بلدی نوں بھڑکا واعظ

دے درس محبّت والا توں
نہ ساڈا دِل زخما واعظ

توں زندہ رکھنا چانن نوں
نہ نھیرے نوں وڈیا واعظ

توں لوکاں دا مونہہ رکھن لئی
نہ جھوٹھے سانگ رچا واعظ

ضمیراں دے کرن سودے خطاباں دا خُداحافظ
بنے جاہل سیانے اج کتاباں دا خُدا حافظ

چھیڑے قہر دے بدّل مچاندے شور آ آکے
جدوں نینداں ای اُڈ جاون تے خواباں دا خُداحافظ

جے پھکّی پے گئی رنگت توں دس افسوس کاہدا اے
حفاظت چھڈ دوے مالی، گلاباں دا خُداحافظ

بھرم اپنے بنا رکھے خطیباں نے، جے سچ پُچھو
تے فکروں ذہن خالی نیں، خطاباں دا خداحافظ

مَیں تیور ویکھ کے آکھاں ہنیری لال چڑھدی دے
رہی حالت جے ایسراں ای نواباں دا خدا حافظ

کریں نہ پاک غرضاں توں پڑھیں توں بس وکھاوے دی
عمل تیرے رہے جے انج ثواباں دا خُدا حافظ

کرے پہرہ کیہ اوتھے دس کہ مالی آپ لُٹدے نیں
فتور آوے جے نیتاں وِچ حساباں دا خدا حافظ

بڑا مونہہ زور گھوڑا اے جنھوں سبھ نفس آندے نیں
جے اسدی واگ نہ تھمّی رکاباں دا خدا حافظ

اجے تے ڈُلھے بیراں دا نہ کجھ وی وگڑیا نجمیؔ
رہی ٹل مٹھ جے اسراں ای نصاباں دا خدا حافظ

لوکی لبھدے لکھن دا موقع
گل دوجے دے بہن دا موقع

نویاں پیڑاں نیں سر چُکّے
ہُن نئیں کلیاں رہن دا موقع

مُمکن اپنے دُکھ تے لبھیے
دوجیاں دے دُکھ سہن دا موقع

خورے کسراں نکلے گا ہُن
کول اوہدے جھٹ بہن دا موقع

پکّے پیر جما کے رکھیں
ایہہ نئیں ویکھ ترہین دا موقع

افراتفری دے دور اندر
لبھدے پھرئیے چین دا موقع

لوکی ہتھوں جان نئیں دیندے
جد ملدا لُٹ لین دا موقع

رُت خزاں پئی پنڈا چھنڈدی
ایہہ نئیں ڈگن ڈھین دا موقع

نجمی نوں وی ملیا اے اج
کھریاں کھریاں کہن دا موقع

اوہ مہکاندے دُنیا اندر روشنیاں دے باغ
دِل دھرتی تے جیہڑے لاندے سچائیاں دے باغ

میرے دِل دے جذبے لڑدے میریاں سوچاں نال
بہہ جاناواں جد میں آ کے تنہائیاں دے باغ

تیری صورت میرے ساہمنے آن کے نچدی یار
اکھیاں میچ کے جدوں سجاواں پرچھایاں دے باغ

اپنے ویہڑے پھُل مہکن دی مَیں وی رکھدا تاہنگ
ویکھ کے کھڑدے چار چفیرے ہمسایاں دے باغ

داناواں نوں بُھلّی پاوے جیکر چاہوے اوہ
کرم کرے تے کردے ساوے سودایاں دے باغ

اپنا بھرم گنوا دیں نہ توں مست رہیں ہر حال
آکھن وی تے توں نہ جاویں ہرجائیاں دے باغ

دھرتی نوں رُشنایا جنھاں اپنے فن دے نال
اوہناں لائے چار چپھیرے رعنایاں دے باغ

اُلفت والی لبھ تے جیہڑے چُکدے پیار دی گندھ
اوہ نئیں اُجڑن دیندے نجمی سجنایاں دے باغ

ایہہ ہویا کیہ اے اُجاڑ راہواں، لٹیرے فارغ
اُچکّے سارے پٹے نسدے پھردے تے ڈیرے فارغ

نہ یار رُسّے، نہ دِل ای ٹُٹّے، نہ شام ہوئی
ایہہ کس وجہ توں نیں کانواں کولوں بنیرے فارغ

نہ سپ کیلن نہ بین پھڑ کے ایہہ جان جنگل
مَیں پھردے ویکھے نیں شہراں اندر سپیرے فارغ

خراب موسم، عذاب آفت، اُداس ساحل
ہے ایس کر کے ای دسدے سارے مچھیرے فارغ

پیا سیاست دے وچ وی مندا ، نہ ہلاّ گلاّ
بیان بازی نہ لن ترانی وڈیرے فارغ

خزاں دی رُت لئے، تدے ای کھنڈی ہے مُکھ تے زردی
گلاب موسم نہ آئے جد تک ، پھلیرے فارغ

توں چین پاویں ، توں موجاں مانیں، توں گھر نوں جاویں
مکاویں کم جے تے ہوویں فر توں سویرے فارغ

نہ جد تھکیں چانن مَیں وِیہڑے واڑاں سمجھ لوو کے
ایہہ دُور بیٹھے رہن گے اِنج ای ہنیرے فارغ

نہ زہر کھاون دی لوکاں نوں لے اگرچہ فرصت
جے کھوج لائیے ملن گے نجمیؔ بتیرے فارغ

ہوندے جرم نہیں چوکھے نالے رُل جاوے انصاف
دولت والی تکڑی وِچ جے تُل جاوے انصاف

کمرے دے وِچ ڈکیا خورے کد تک رہنا ایس
مَیں چاہنا واں کسے طراں ہُن کُھل جاوے انصاف

محرومی دی اگ بُجھاوݨ جاوے سبھ دے کول
پتلے ورقے جیہڑے مُندے مُھل جاوے انصاف

جُھوٹھ دے پتر ڈگن سارے نکھرے ہن ایہہ باغ
جھکھڑ وانگوں چارے پاسے جُھل جاوے انصاف

سبھ نوں تولے اِکّو تکڑی، ویکھے اک اکّھ نال
اپنا کون پرایا کیہڑا، بھُل جاوے انصاف

مِٹھّے ہوون سارے پھَل ہُن مہکے میرا دیس
چانن بن کے وِچ فضا دے، گھُل جاوے انصاف

اوتھے مارے حق داراں دا ہووے بھیڑا حال
جتھے زر دیاں چمکاں ویکھ کے ڈھل جاوے انصاف

اُس بستی وِچ دس تعفّن کیوں نہ جاوے پھیل
مرداراں دے وانگوں جتھے پھُل جاوے انصاف

اوتھے جیّن دا کیہ حج اے نجمیؔ جیہڑے شہر
منصف جیہڑا اوہو کرنا بھُل جاوے انصاف

قوماں نسلاں تے زباناں رنگتاں دا اختلاف
چل رہیا اے ہر جگہ ای صورتاں دا اختلاف

مر دے جاندے جھوٹھ رسماں تے رواجاں پچھے لوک
مُک نہ سکیا ایہناں وِچوں مدتاں دا اختلاف

کنج نبھے توں آپ دس کھاں اوہدی ساڈی پیار نال
اوہدیاں تے ساڈیاں اے عادتاں دا اختلاف

اُس دا طاقت تے بھروسہ میرا جذبے تے ایمان
ایسے لئی تے ساڈے وِچ اے چاہتاں دا اختلاف

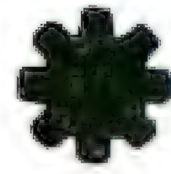
اوہ وی خوشیاں دا وپاری میری خوشیاں وِچ اے جان
میرے اوہدے درمیان اے حرمتاں دا اختلاف

کیہ سبب اے دُشمنی دا بس اناواں دے تکرار
کھُل کے سانوں آ گیا اے بستیاں دا اختلاف

اوہ نظر تھیں ویکھدا تے مَیں آں کردا دِل تھیں بھال
اکّو منزل دوہناں دی پر رستیاں دا اختلاف

مالکاں تے نوکراں دے جھگڑے جھیڑے اک بھچال
لے کے آندا ہر گھڑی بس اُجرتاں دا اختلاف

اِکّو شے وی اک ڈیزائن اکّو رنگ اے اک بازار
سبھ دوکاناں نال نیں پر قیمتاں دا اختلاف

عشق نوں ویکھو ڈنگدا عاشق
اپنے آپ نوں رنگدا عاشق

شہرت منگے نہ ایہہ عزّت
بُھکھّا دولت منگدا عاشق

اج تے کوئی نئیں پیار ستارا
اپنی ہک تے ٹنگدا عاشق

ویکھن دیدے یار کے سارے
نہ پازیب نہ ونگ دا عاشق

اپنی ولگن نوں سبھ پوجن
نہ گجرات نہ جھنگ دا عاشق

موٹر کار دے اُتّے بیٹھا
گڑیاں ویکھ کے کھنگدا عاشق

سُوٹے دا کوئی گھُوٹے دا اے
سگرٹ دا کوئی بھنگ دا عاشق

دولت اُتّے مردا جاوے
اپنے کوہج تے لنگ دا عاشق

ایٹم روز بناون والا
بربادی تے جنگ دا عاشق

انج خدا آپ نوں کرے لائق
لوک آکھن تسیں بڑے لائق

کم نہ آون پر آکھدے ویکھے
کوئی خدمت ہے دس مرے لائق

لوک بن دے نیں اِنج میاں مِٹھو
جِنھّے جاہل سی سبھ بنے لائق

باپ کہندا تِرا ویاہ کرنا
پر تو ہوتے سہی کسے لائق

ہُن تے ویلے نوں دھکّے دینے آں
ہو وندے سی اسیں کدے لائق

گل سلیقے دے نال کردے نیں
وانگ جاہل نہ بولدے لائق

گھر دے جٹیاں نے بس پھسا دِتّا
مَیں بھلا سی کدوں ترے لائق

تھوڑا بہتا جے گھیڑ چلدا اے
لوک ہیگے نیں کجھ اجے لائق

وِچ غریبی جو نجمیؔ بدّھو سن
آئی دولت تے ہو گئے لائق

دو گھڑیاں لئی ریت نبھا کے سُتّے لوک
منزل اُتّے تھک تھکا کے سُتّے لوک

رُت بہار دی پیلاں پاندی آئی ویکھ
پر اج سارے ہوش بھلا کے سُتّے لوک

دوجیاں دا کیہ فکر بھلا دس اوہناں نوں
جیہڑے گھر وِچ بھانبڑ لا کے سُتّے لوک

سبھ دی اپنی ڈفلی سبھ دے اپنے راگ
اپنا اپنا متّا پکا کے سُتّے لوک

ٹُر دیاں پھر دیاں شکلاں رُسیاں رُسیاں نیں
تصویراں تھیں من پرچا کے سُتے لوک

انج لگدا جیوں میلا ویکھن آئے ہون
ہسّن گون اج وقت لنگھا کے سُتّے لوک

ہولی ہولی لنگھ گئی آ کے رُت بہار
پُھلاں نوں بس چونبڑ لا کے سُتّے لوک

گھر جاون توں پہلاں جھلّی پاندے رہے
مڑ گئے سارے مُکھ پرتا کے سُتّے لوک

تارے گِن دے نجمیؔ یار ایہ کِنّی دیر
اس دھرتی دی کفنی پا کے سُتّے لوک

واج اک اپڑی میرے تیک
لگدی میرے دل دی چیک

سجّن کردے سجناں نوں
اپنے دُکھ سُکھ وِچ شریک

ہس ہس پوری کیتی مَیں
مینوں جد وی پئی پھٹیک

لبھدی اے جد مینوں ہار
پی جاناواں لا کے ڈیک

جیہڑے اوہدے پیارے نیں
موت دی رکھن نِت اُڈیک

اوہ تے کدے نہ ہووے دُور
دل شیشے جو پے جائے لیک

پاڑن والا بن توں شیر
لنجیاں وانگ نہ جسم دھریک

جیہڑے دِل وِچ پاون پیار
ایسے ہر دم حرف الیک

بازی ہار کے مینوں کہن
تیری گل سی بجھی ٹھیک

گھول دِتیّ اے وِس تساں اوڑک
پاڑ پایا اے وِچ دلاں اوڑک

دُنیا دُنیا اسیں پئے کرنے آں
ایتھوں جانا ای اے اساں اوڑک

دیر تک ڈولدا رہیا پہلاں
بنھ لیا اوس نے سماں اوڑک

پھر قسمت دا اس طراں ہویا
لبھ لیا گھر نوں بارشاں اوڑک

ایدھر اودھر پئے لگدے پھردے نیں
قابو آنا اے مجرماں اوڑک

کھچیا کھچیا اجے اوہ رہندا اے
خیر ہووے گا مہرباں اوڑک

میرے سچ نوں پرکھ لیا اوہنے
ہو گیا میرا ہم زباں اوڑک

ایس دُنیا نوں تج کے بیٹھا واں
دس توں لینا کیہ امتحاں اوڑک

دِل نوں نجمیؔ اجال رکھیا اے
ہور دستو مَیں کیہ کراں اوڑک

ہو گئے اج جنوراں توں وی ویکھ سوتے لوک
زر دے زور تے کردے نہیں کجھ بلّے بلّے لوک

عزتاں والے ہر حالت وچ گل دی رکھدے لاج
پھر دے اوہو قول توں جیہڑے ہون نگلّے لوک

کدے دُکھ اگاندے نئیں ہن ونڈدے نئیں ایہہ چھاں
اج کل تے سبھ کردے ویکھے کم اوتے لوک

جھولی دے وِچ پا دیندے نیں عمراں دے لئی دُکھ
اپنا مطلب کڈھدے ویکھے بن کے جھلّے لوک

چنگیاں چنگیاں گلاں توں ایہہ دھو بیٹھے نیں ہتھ
جدھر دی واء چلدی ویکھی اودھر چلّے لوک

انھر و پیار نشانی دیندے اج کل سجّن یار
پھلاں سُنیا دیندے سن کجھ پیار دے چھلّے لوک

اج وڈیاں دے پیراں اُتّے کوئی نئیں رکھدے پیر
رُل جاندے نیں بھیڑاں دے وچ کل مکلّے لوک

بے قدرے نیں قدر نئیں پاندے دین سیانف رول
چنگی گل نوں اج نئیں بنھدے اپنے پلّے لوک

جنھوں لبھنی ہووے نجمیؔ مطلب دی خیرات
بہہ جاندے نیں اوسے تھاں تے مار پتھلّے لوک

لوکی جھوٹھ نیں گھڑدے ویکھ
نال وظیفے پڑھدے ویکھ

بُغض حسد تے حرص عناد
دِل شیشے وِچ جڑدے ویکھ

خوشیاں نالوں مُک گئی سانجھ
غم دے دریا چڑھدے ویکھ

آئی کیسی رُت بہار
پھلاں تھیں ہتھ سڑدے ویکھ

ہتھ نئیں پاندے مجرم نوں
بے دوشاں نوں پھڑدے ویکھ

پہلاں رج کے بولن جھوٹھ
ڈٹ کے اُس تے اڑدے ویکھ

بُھکھ دی نگری جاوے کون
زردے میحلیں وڑدے ویکھ

نجمیؔ تکنا جے انجام
دُکھّ توں پترّ جھڑدے ویکھ

غرضاں دے جد پلدے ناگ
بختاں نوں فر لڑدے ناگ

پتھر جُثیاں توں رہ دور
ایہناں دے وچ پھردے ناگ

فیدہ برفاں لان دا کیہ
جتھے اگاں لاندے ناگ

اوہو فجراں نوں گئے ڈنگ
راتاں نوں جو نکلے ناگ

دبویں کندھاں نوں نہ بھیت
کندھاں دے وچ رہندے ناگ

بیٹھے ذہن اچ کُنڈلی مار
سوچاں دے چمکیلے ناگ

لُکیاں توں تے چنگے نیں
راہواں دے وِچ بیٹھے ناگ

جد اوہ لیندے جان دا ناں
نظراں ساہمنے گھُمدے ناگ

اج دے دور دے بُجھتی لوک
ناگاں توں زہریلے ناگ

ایہو سوچ کے ہوواں دنگ
لوکی کردے نیں کیوں جنگ

دن وی لگدا جیویں رات
جیون دا نئیں کوئی رنگ

پئی بھلیکھیاں اندر جان
دُکھاں دِتّا سُولی ٹنگ

اُچّی اُچّی چُک کے کندھ
کیتا دِل دا ویہڑا تنگ

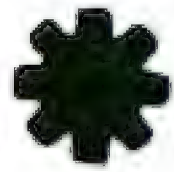
چنگیاں گلاں بھلیاں نیں
ظاہر ہو گئے ساڈے ننگ

روگی دی نئیں لیندے سار
ویہندے نیں سبھ اُس دا لنگ

ساوے پتر سُک دے جان
بدلے نئیں پر جیون ڈھنگ

پہلاں اُس نوں دودھ پیان
فر اُس سپ توں کھاندے ڈنگ

چلدے رہے سبھ اپنی چال
ثریا کوئی نہ نجمی سنگ

دل دا روگ سُنا کے لنگھ
دُکھ دا زہر پلا کے لنگھ

ساڈے دل وی مُکھ توں موڑ
سانوں وی زخما کے لنگھ

ایسراں ونڈ ہُن اپنی چھاں
پیار دے دُکھ اُگا کے لنگھ

بھیڑے کولوں رہ توں دُور
اپنی پت بچا کے لنگھ

راہ دے کنڈے کردے دُور
قرضے سبھ چُکا کے لنگھ

مجبوری دی ہر کندھ توڑ
اپنی گل منوا کے لنگھ

جیہڑے بوہتے دُنیا دار
اوہناں توں کترا کے لنگھ

جِن توں بھاویں، آ نہ کول
اپنی دھوڑ تے پا کے لنگھ

تارے توڑ یاں چن اُچھال
نجمی ہنر دکھا کے لنگھ

شالا اِنج ای دیوے لورے خوشیاں والی پینگھ
چاہڑے ہر دم لک مروڑے تاہنگاں والی پینگھ

نال مزے میں لیندا رہیا ہوٹے ساری رات
بھا کے لے گئی واء دے گھوڑے سوچاں والی پینگھ

شور شرابے کولوں نس کے جد مَیں کلّا بہہ جاں
مینوں تیرے نیڑے لوڑے یاداں والی پینگھ

نمّا نمّا ہسدی جاوے سدّے اپنے کول
ہتھ ہلا کے گورے چاواں والی پینگھ

میرے دل نوں رکھچ لیندی اے جد میں لاواں زور
ایدھر اودھر ڈولے کھاوے ٹکراں والی پینگھ

ایہدے نال ہلارے لیندا، ڈگیا وان کئی وار
مینوں خوب جھٹائے جھوٹے سدھراں والی پینگھ

رُت دی رانی وانگوں میرا دل مُٹھدی اے روز
دوے ہلارے تھوڑے تڑجھاں والی پینگھ

جنھاں ڈھایا ہر اک کندھ نوں اپنی ہمت نال
اوہ اسمان تے ویکھے پاندے عزماں والی پینگھ

شک دے بدّل وس گئے، نکلی پیار دی نجمی دُھپ
دیکھ فضا وچ نظری آوے رنگاں والی پینگھ

کیہڑا کہندا دسّو کال
ہر بندہ تے ہے خوش حال

ڈھیری ڈھا کے نہ نوں بیٹھ
نکیاں نکیاں آساں پال

سجناں نے پرتایا مُکھ
سینے دے وِچ کُھبھ گئی بھال

ہار نہ جاویں جیون کھیڈ
ویلا آکھے سُرت سنبھال

پلا چھنڈیاں نکلی دھوڑ
قرضے پھسیا اک اک وال

لوکاں اپنی بدلی کنج
ساڈے اوسراں بھیڑے حال

جیکر چاہنا ایں انصاف
حق دی کردا رہ توں بھال

لبھنی اوں جے سکھ دی چھاں
دکھاں نوں توں کولوں ٹال

تیرے نجمی ٹھنڈے لیکھ
ایویں نہ کڈھوا توں فال

میںوں جیبن دا ول نئیں آیا مَیں آں بُزدل
رکھیا دِل نوں مَیں ترہایا مَیں آں بُزدل

اُس جھوٹھے دی ہو گئی سچّی ہر گل ایتھے
میرا سچ وی جھوٹھ اکھوایا مَیں آں بُزدل

اوہدے روپ دے موتی مَیں تے چُگ نہ سکیا
دل اپنے نوں نت زخمایا مَیں آں بُزدل

سارے لوکاں رو رو دھوکھاں کڈھیاں نیں پر
مَیں ایہہ بھانبڑ اندر لایا مَیں آں بُزدل

اپنے دل دی گل میں اپنے سجناں نوں وی
کہہ نہ سکیا ، کہہ نہ پایا ، میں آں بُزدل

سُکھ دی منزل لبھن لئی مَیں کُجھ نئیں کیتا
کوئی بُوہا نئیں میں کھڑکایا مَیں آں بُزدل

اپنیاں ریجھاں دا گل گھُٹیا اپنے ہتھیں
ہر اک سدّھر نوں دفنایا مَیں آں بُزدل

مَیں تے کوئی وی رنگ نئیں چکھیا رنگلی رُت دا
رُت لنگھی تے مَیں پچھتایا مَیں آں بزدل

کدی کدی میں اپنے کولوں نجّی پُچھناں
مَیں کیوں اپناں بھار اے چایا مَیں آں بُزدل

وہماں والیاں بکیاں کھولھ
ایہہ کیوں کلّے بجھیاں کھولھ

کھوہ پریم دا چلّن دے توں
پیار دیاں نہ ٹلیاں کھولھ

میرے دل تے بجلیاں ڈیگ
جھٹک جھٹک کے زُلفاں کھولھ

پٹیاں بن کے رکھ نہ توں
ویکھ تماشا اکھیاں کھولھ

مینوں بِن دے سُکھ دے ساہ
میریاں کسیاں مُشکاں کھولھ

رنداں تائیں لے آ جام
ایہہ معمور صراحیاں کھولھ

وِچ فضا دے مشری گھول
کنبدیاں کنبدیاں بُلیاں کھولھ

کل جو دِتیاں، ہتھّاں نال
اج توں نال اوہ دنداں کھولھ

بِٹ بِٹ تکی جا نہ توں
بجمیّ دِل دیاں گھنڈاں کھولھ

ممکن تے نہ آوے ہُن تے ایہہ دردیلا موسم
کنا چر کوئی لاوے ایتھے دسّو زخم تے مرہم

کچی رُتّے باگیں جا کے جیہڑا لُٹ مچاوے
اُس توں وڈا کون لٹیرا کیہڑا ودھ کے ظالم

تیری یاد اج سجناں مَیں تے الیسراں اتھرو کیراں
جسراں رات نوں اُترے باگیں پُھلاں اُتے شبنم

ایہناں کولوں کاہدا اوہلا ایہہ نیں گھر دیاں کندھاں
ایہناں دے ای سانجھ سہارے مَیں جینا واں ہر دم

دونہہ پاسے ڈے ڈنڈے سجّن تِکھّے کر کے رکھدا
وِچّوں جَڑ ایہہ وڈھدا اُتوں آکھے تہاڈا خادم

اپنا اُلّو سِدّھا کرنا اوہنے جسراں ہووے
ایسے صفت بنایا خورے اوہنوں ساڈا حاکم

حق دوجیاں ڈے کھوندا سبھ نال کردا دھکّے شاہی
اپنی اس کرتوت تے اج تک ہویا نئیں اوہ نادم

اکھراں دی ایہہ کھیڈ نرالی جیہڑی روز میں ویکھاں
پُچھ نہ کِنّی چسّی اوندی پڑھنا واں جد کالم

کیہہ ہویا جے نال مرے انصاف نئیں ہویا نجمیؔ
مَیں سچّا واں ایہہ گل جانے اُنج تے سارا عالم

پے گئی شام ایہہ لگا غم
نوڑ نئیں چڑھیا کوئی وی کم

اک پلانگھ اے سورج دی
لنگھ جاوے دِن کر کے چھم

روح دی سستی سڑدی اے
کوئی تے آکھے کُھل جا سم

مارو مار غریبی نوں
حالے اس وِچ ہے وے دم

دُکھ دا جھکھّڑ جُھلیا اے
سینہ سڑدا اکھّیاں نم

عشق دے روپ اوّلے نیں
پیوے زہر لہاوے چم

پھول کے کھاتہ دِل دا ہُن
تک لے اس دا توں دم خم

جس پل تینوں یاد کراں
دُکھ دی لہر وی جاوے تھم

غم دے بدّل چھائے نیں
وسّن ہنجو چھم چھم چھم

جد وی مُکھ وکھاوے ہُمّھ
دِل نوں آ ہتھ پاوے ہُمّھ

ڈنگے آن کے ساہواں نوں
پکّے پیر جماوے ہُمّھ

وائ ہوئی اے وکھو بند
اندر وڑدا آوے ہُمّھ

دو گھڑیاں وِچ سبھّے کُجھ
رِڈّھا پکّا جاوے ہُمّھ

پھلاں جیاں لوکاں دے
متھے تکناں پاوے ہمھ

ٹک کے ایہہ نئیں دیندا ہن
اندر باہر نچاوے ہمھ

اے سبی کمرے وچ سکون
باہر تے وڈھ وڈھ کھاوے ہمھ

تو دیوے دی کنبدی لو ئی
ہن تے سانجھ مکاوے ہمھ

بھوں پتوں آوے ساڈے کول
نجمی نت ستاوے ہمھ

ولدے جائیے چار چفیرے کندھاں اُچیاں اُچیاں
لبھ نہ جاون کدھرے تھلّے دُھپّاں اُچیاں اُچیاں

بے ترتیبی رچ وس گئی اے ساڈے اندر ابیسراں
ویہڑیوں کولوں دیکھیے ہُن تے گلیاں اُچیاں اُچیاں

عملاں والا کورا ورقہ اک نئیں بھریا ساتھوں
دھون اکڑا کے کریئے فروی گلاں اُچیاں اُچیاں

اپنی ذات دے آل دوالے ہر دم گھمدے رہیے
کھیسے بھاویں خالی نیں پر سوچاں اُچیاں اُچیاں

ہُن تے دِل دی مرضی ایہہ پئی جنگل ڈیرے لائیے
شہراں دے وچ رہ گئیاں نیں چیکاں اُچیاں اُچیاں

جیوندے جی تے سار نئیں لیندے پر کیوں خورے لوکی
مرنوں پچھے پئے بنواندے قوراں اُچیاں اُچیاں

کنے لشکر ٹورے کوئی نئیں منزل اُتّے پُجیا
راہواں دے وِچ اڈدیاں رہیاں دھوڑاں اُچیاں اُچیاں

وِچ فضا دے خوشیاں مانن ہر خطرے نوں بُھل کے
میرے توں تے چنگیاں ایہو ڈاراں اُچیاں اُچیاں

بھیڑے کم دی راکھی کرنا جنھّاں دا اے شیوہ
اوہ دی ہر تے بنھ دے نچّی پگّاں اُچیاں اُچیاں

دِل دا کعبہ رکنج بچاواں
تن وستی وِچ پھرن بلاواں

سُکھ پروہنا بن کے آیا
اِس نوں کتھے دس بٹھاواں

سڑدے بُلّھاں نوں چین آوے
لیندے سجناں دا جد ناواں

باداں دے چنگیاڑے ساڑن
ٹُٹے دِل نوں جد سمجھاواں

وہماں والے تھل دے اندر
کنج یقین دا بوٹا لاواں

لیراں لیراں جھولی ہوئی
پھل اتبار دے کتھے پاواں

ریجھاں والا جگدا دیوا
ہتھیں دسّو کنج بجھاواں

ماڑے اُتے ہل میں پھیراں
تگڑے ساہمنے میں گھبراواں

نجمی ورگے مونہہ پھٹ تقیں میں
کاہنوں دسّو متھا لاواں

رنگ خوشیاں دے جھولی پاون ٹُریا واں
صحراواں وِچ پُھل اُگاون ٹُریا واں

جنتھے مینوں چاہیا سبھ توں پہلاں سی
اوہدا ہن مَیں کھوج لگاون ٹُریا واں

مکرّ فریب دے جنتھے جھیڑے کھلرے نیں
اوہناں تائیں مار مُکاون ٹُریا واں

جیہڑا ونّھے آ کے میرے جُثّے نُوں
اوہو تیر میں ہک وِچ کھاون ٹُریا واں

سرتے چُک کے پیار دی کھاری ویکھ لئو
سجناں دا میں درد ونڈاون ٹُریا واں

رُتاں وِچ تبدیلی اوڑک آوے گی
رنگلی رُت دا کھوج لگاون ٹُریا واں

دو جیاں وچوں جیہڑے کیہڑے کڈھدے نیں
اوہناں نوں وی کجھ سمجھاون ٹُریا واں

غم دے کنڈے چُکے جنھّی ہمّت سی
ہُن خوشیاں دی خیر لیاون ٹُریا واں

جنّھے نجمی پیار دے خواب وکھائے سن
ہیں اوہ رُسیا یار مناون ٹُریا واں

مُورت ذہن بنائی اکھاں پھڑکن لگیاں
یاد سجن دی آئی تاراں کھڑکن لگیاں

میری وگدی رَت تے جیہدا دِل نئیں بھریا
اوہنوں ڈِگیا ویکھ کے ساہواں اڑکن لگیاں

دُکھ تے بیٹھیاں سِتیاں جد وی سِریاں چُکیاں
نھیرے دے وچ سہمیاں چِڑیاں پھڑکن لگیاں

پُھلاں دے نال مَیں تے جد وی پیار جتایا
میرے چار چُفیرے اگاں بھڑکن لگیاں

جنھّاں دے نال پیار دی سانجھ ودھائی سی مَیں
اکھّیاں دے وِچ اوہو شکلاں اڑکن لگیاں

اگ ورہی تے ساکت ہویاں سبھ دیاں نبضاں
رُت پھری تے اوہو نبضاں دھڑکن لگیاں

گل گل تے پٹے آن ابالے لوکاں نوں ہُن
وِچ دماغاں جیویں ہانڈیاں گھڑکن لگیاں

میرے دِل دے زخماں نیں جد رولا پایا
ذہن چبارے آکے بجلیاں کڑکن لگیاں

بے تقصیرا تکیا جد مَیں سولی چڑھدا
ہنجوآں دے نال بھریاں اکھّاں سڑکن لگیاں

بلھیا ویلے دے کھنب نوچاں
سمجھ نہ آوے کیہ میں سوچاں

ہسٹر اندر ودھدا جاوے
اپنے دِل نوں پیا دبوچاں

کول نہئیں عملاں والی گاچی
پھٹی جند دی کیویں پوچاں

پُٹھے سِدّھے پینڈے کر کے
پیراں نوں ہُن آیاں موچاں

دین دی خدمت کرن چ اُچّا
کیتا اپنا نام بلوچاں

میرے سر توں لنگھ جاندی اے
تیری گل میں کیویں بھوچاں

کم ہوندے بس اوہناں دے نیں
کول نیں جیہناں دے اپروچاں

جتنا کم کھڈاری دا اے
داؔ ای دسنے ہوندے کوچاں

ودھدی جاوے کالک دِل تے
نجمیؔ ایہنوں رگنج کھروچاں

پیار دے ذائقے مَیں تے سارے ویکھے نیں
موسم سبھے ہولے بھارے ویکھے نیں

تیری تاہنگ اج گلشن گلشن پھریا واں
مَیں گلشن دے سبھ لشکارے ویکھے نیں

وآواں آباں رنگاں بھریاں میرے کول
تتے ٹھنڈے خوب نظارے ویکھے نیں

ڈالی ڈالی گیت ہیں گائے پھلاں نال
مَیں پھلاں دے سارے کارے ویکھے نیں

اپنے من دی دُنیا آپ مَیں بدلی اے
طوفاناں دے کِنّے دھارے ویکھے نیں

پنڈ بنھ کے تتے کوئی وی بیٹھا دِسیا نئیں
ہر تھاں ای مَیں پٹے کھلارے ویکھے نیں

کئیاں دے گھر کھیہہ پئی اُڈدی دِسدی اے
کئیاں دے مَیں میحل چبارے ویکھے نیں

تیریاں یاداں جیہڑے آن وکھائے سی
مَیں اوہ سارے منظر پیارے ویکھے نیں

اُس تھیں ودھیا ہون دا منظر دسّاں کیہ
اوہدی اکھّ اچ چمکدے تارے ویکھے نیں

اپنی سیت مٹاندے ہین ایہہ کلیاں رہ کے ٹھردے نیں
چارہ گر توں خورے کاہنوں اج دے لوکی ڈردے نیں

دنداں دے نال کھولن اوہو ہتھاں دیاں دِتیاں نوں
سوچ سمجھ توں کم نئیں لیندے جو چتراٹیاں کردے نیں

دُکھاں والی کالی رات نے البسراں سانوں چنڈیا اے
کھرڈے کھرڈے اوہ وی کوندے جیہڑے ساڈے گھردے نیں

سونے دے نال ٹانکے پتھر لوکی چاء نال ویہندے جے
سانجھ سہارے جس دے چنگے اوہو عیشاں کردے نیں

وکھرا نہ اکھواویں سجناں توں دنیا دے نال ٹریں
شوق اوّلے پالن والے وقت توں پہلاں مردے نیں

دنیا اک دریا اے وگدا بندے وِچ نیں پتھراں وانگ
سبھ طوفانی لہراں نوں جو اپنی ہک تے جردے نیں

اُچے محلیں سوون والیو، تھلّے آکے ویکھ لوو
فٹ پاتھاں تے سُتنے ہوئے کِنّے بے گھر ٹھردے نیں

اس دھرتی دے بھاگ نیں سُتّے ایسے لئی انج ہوندا اے
جیہڑے حاکم بن دے ایتھے اپنے کھیسے بھردے نیں

اپنی منجی ہیٹھاں نجمی ڈانگ کدی نہ پھیرن لوک
دوجیاں دی پر نیت اُتّے ہر دم اُنگلاں دھردے نیں

جادو کیتا خوش گفتاراں
دھرتی ویکھے پیار بہاراں

موسم کٹھیاں رہن دے آئے
میں وی سانجھ دی کندھ اُساراں

بُلھاں اُتّے ہاسے چمکے
چوڑے دِتیاں نیں چھنکاراں

مُڑ اعتبار گواچے لبھے
رچیاں جیون وِچ مہکاراں

بُوہے شوق دے کُھل گئے سارے
وجّن لگ پیاں دِل دیاں تاراں

یار دے ہتھ نیں ڈوراں سبھّے
راہ دیوے یا کرے دیواراں

اُچّا ہووے دیس دا ناواں
ایہدے تے نت رہن بہاراں

پُھل سوچاں دے ٹہکن لگ پئے
رونق ہو گئی وِچ گلزاراں

اج اسے نجھی بچنا اوکھا
اُٹھیاں تِکھیاں تیز کٹاراں

لوکی جذبے سولی ٹنگدے مَیں ویکھے نیں
منصف ایتھے رشوت منگدے مَیں ویکھے نیں

مانگت وی اک پیشہ بنیا کیہ ہُن کریئے
ہٹے کٹے لوک وی منگدے مَیں ویکھے نیں

کون اے جیہڑا توڑے ظالم ہتھاں نوں ہُن
حق والے وی ایتھے سنگدے مَیں ویکھے نیں

لوبھ ہوس نے کھوہ لیا پیار وطیرہ سبھ توں
بھانبڑ بلدے تھاں تھاں جنگدے مَیں ویکھے نیں

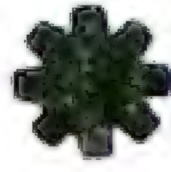
ایویں تے نیئیں لوکی ڈر دے رسیاں کولوں
سپ رسیاں دے بن کے ڈنگدے مَیں ویکھے نیں

اوہدی اک نیئیں منّی کیتی اپنی مرضی
ڈوٹے کر کے اوہدی ونگ دے مَیں ویکھے نیں

اپنے سچّیاں ہون دیاں جو قسماں کھاندے
وڈیاں لے کے ہتھ اوہ رنگ دے مَیں ویکھے نیں

چونکاں وچ کھلوتے مُنڈے پینٹاں پا کے
کُڑیاں ولیں ویکھ کے کھنگدے مَیں ویکھے نیں

سارے نیئیں اک جیسے ہوندے نجمیؔ یارا
چنگے لوک بتھیرے جھنگ دے مَیں ویکھے نیں

پیار دے پھُل مُسکائے نیں
سجناں درد ونڈائے نیں

پلکاں بجھیاں بجھیاں نیں
شکوے مونہہ تے آئے نیں

وعدے تے آ کرئیے کھاں
وعدے کسے نبھائے نیں

جنھوں ویکھ کے جیوندے ساں
اوہنے روسے پائے نیں

دِل وِچ ہوس اے دولت دی
صابر ناں رکھوائے نیں

ہور وی بھڑکی لائی اے
بدّل دے اس سائے نیں

میری یاد دے شیشے توں
نقش ترے دھندلائے نیں

جھوٹھے چودھر لے بیٹھے
سادھو چور اکھوائے نیں

منصب نجمیؔ وڈے سن
بندے چھوٹے لائے نیں

اگ نفرت دی چار چفیرے اس وچ سڑدا کیہڑا نئیں
جنگ غربت دی اندر باہر اس نال لڑدا کیہڑا نئیں

جیکر تہاڈا اِذن مِلے تے اک گل تہانوں آکھاں مَیں
پُھل مِلن تے اوہناں نوں فر ہس ہس پھڑدا کیہڑا نئیں

لوڑاں دا اک ہڑھ اے جیہڑا پتھر سبھ اُٹھواندا اے
علم حیاتی مُفت جے لبھے گھر نوں کھڑدا کیہڑا نئیں

میری کھوٹی قسمت دے وچ پیار ترا نئیں لِکھیا سی
دسّو ہیرا لبھ جاوے تے تاج اچ جڑدا کیہڑا نئیں

جنّھے ساہ مَیں لے کے آیا اوہ تے پورے کرنے نیں
ہر اک شے وے فانی ایتھے پتّر جھڑدا کیہڑا نئیں

تھاں تھاں کنڈے کِھلرے نیں مکّاری عیّاری دے
لوکی پلّے لکھ بچاون اس نال اڑدا کیہڑا نئیں

کوئی ہووے گا جیہڑا حق سچ اپنے سر تے لیندا اے
دوجیاں دے سر اپنے اوگن ایتھے مڑدا کیہڑا نئیں

سچ توں لوکی دُور پئے ہوون ہر پاسے ایہہ ویکھ رہیاں
چلن جیکر جھوٹھ بہانے تے فر گھڑدا کیہڑا نئیں

پیار دا موسم تکیاں مینوں نجمیؔ مدّت ہو گئی اے
ویر کرودھ نفرت وِچوں ایدھر وڑدا کیہڑا نئیں

زہر جو پلاوے مینوں
یار اوہو بھاوے مینوں

اوہدے اُتّے مراں جیہڑا
لارے نِت لاوے مینوں

دُکھ کیہدے اگّے پھولاں
ایہو دُکھ کھاوے مینوں

چیتڑے دا پل پل
ڈنگ ڈنگ جاوے مینوں

یار میرے کول کھڑا
ہتھ نہ پھڑاوے مینوں

بلدی تے تیل پاوے
بڑا ای ستاوے مینوں

ڈھیر کرے جتناں اوہ
دند چہ وکھاوے مینوں

ہر ویلے نواں دکھ
آکے جگاوے مینوں

آپ مہارا جیہڑا
کیہ سمجھاوے مینوں

اپنی گل تے لوک اڑے نیں
خورے کتھوں سبق پڑھے نیں

ڈانواں ڈول جو پھردے پئے نیں
ویکھو بہندے کس دھڑے نیں

سوہن دیاں کیہ گلاّں چھوہیے
پھلاّں نال ایہہ ہتھ سڑے نیں

کجھ نظراں دے تیر نیں کھبے
کجھ زلفاں دے ناگ لڑے نیں

پورا بھاویں اک نہیں کیتا
وعدے کیتے اوس بڑے نیں

سانجھ مروت جد دی مکی
غم دے دریا گل چڑھے نیں

جیہڑے جھوٹھ نوں سچ بناون
ایتھے انج دے لوک بڑے نیں

شمع اُتے جان سو واری
پروانے دے پر جھڑے نیں

خورے نجمی ہوراں آنا
سجن راہواں مل کھڑے نیں

مَیں خوشیاں نوں لبھناں خورے کیہڑے شوہ وِچ رُڑھیاں نیں
سبھ دے حِصّے آندیاں سَیں ایہہ تے قسمت پُڑیاں نیں

ویر کرودھ نفرت نوں تے سانبھ سانبھ کے رکھدے آں
اُلفت چاہت پیار جٹیاں سبھ شیواں ساتھوں رڑھیاں نیں

ویکھ کے اپنا اپنا سودا سارے ٹُر دے جاون پئے
میریاں سدھراں اوڑک نوں میرے ول ای مُڑیاں نیں

توُں رُسیا تے انج لگّا جیوں جان جسم چوں جاندی اے
وَس لابا پر ٹٹیاں سانجھاں میتھوں مول نہ جڑیاں نیں

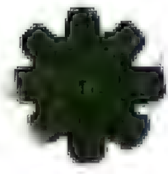
لگدا میرے لیکھاں دے وِچ رب نے خوشیاں لِکھیاں نئیں
ایسے لئی تے میرے کولوں ہو کے واپس مُڑیاں نیں

پیار دے بول وی بولن لگیاں دسّو کوئی مُل لگدا اے
پر ایہہ شبدواں ساڈے کول تے لگدا تھڑیاں نیں

ایہناں دے وچ سانجھ دا مینوں کوئی وی رشتہ دسدا نئیں
اپنے اپنے مطلب دے لئی ایہہ سبھ کندھاں جُڑیاں نیں

اپنی اپنی دوناں ویکھو کنج شناخت بدلی اے
تکدے رہو پر پتہ نہ لگے مُنڈے نیں کے کُڑیاں نیں

اساں کیہ دینا نجمیؔ یارا آون والیاں نسلاں نوں
ساڈے کول تے اپنی لئی وی پیار تے خوشیاں تھُڑیاں نیں

ہمّت نال سی مارے بنھ
ہمدردی نے توڑے بنھ

مرزے یار دی بکّی نوں
اپنے دل دی گُھٹّے بنھ

صبر رضا جے چھُٹ جاوے
ٹُٹ جاندے فر سارے بنھ

جے کر پینا خالص دُدھ
فیر لویری بوہے بنھ

فطرت اوہدی طوطے وانگ
بھاویں پیار دے رسّے بنھ

انج نہ کر توں بسمل یار
دُکھ نہ ساڈے پلّے بنھ

اوہ تے عابد تیرے نئیں
مارن جیہڑے کچّے بنھ

اوہ قسمت ہتّے شاکر نیں
جیہڑے مار کے بیٹھے بنھ

نجمیؔ اپنے محسن نوں
دل دے بندی خانے بنھ

ہر اک اکھ آوارہ کیوں اے ایہہ وی سوچو
بن دا بچھل شرارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

نسدا جاوے انھّے واہ ایہہ توڑ کے راساں
بندہ آپ مہارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

کیہڑی گلوں ہوئے ساڈے پند لمیرے
ٹٹیا آس دا تارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

اوہنوں کیہڑے پَر لگے سرخاباں دے نیں
جھوٹھا سچ توں بھارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

بے حسّی کیوں دسّو دِل تے راج اے کردی
چاہت وِچ خسارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

آ کے کملے رنداں تائیں کیوں ترسائے
رُت ایہہ لاندی لارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

کسے دا ویلا سجّن نئیں ایہہ سارے آکھن
ویلا بے اتبارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

کاہدے لئی ایہہ بندہ اینے پاپڑ ویلے
پایا اِنج کھلارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

اکھّ چُرا کے نجمیؔ توں اوہ لنگھ جاندا اے
فر وی لگدا پیارا کیوں اے ایہہ وی سوچو

تھوڑی تھوڑی پیار دی سجناں کٹھی کر لے لو
اس وچ اپنی چاہت دے توں ہنجو ہار پرو

اوہناں نال یرانہ کیہ جو بُوہنے لیندے ڈھو
اوہناں دے دوستانے کیہ جنھاں وِچ لے بو

جیہڑی مَیں سمجھائی تینوں من لے توں اوہ گل
اوہ تے کافر ہویا اے پر توں نہ کافر ہو

کنّی وار مَیں لکھ لکھ ڈھایا اوہدا پیارا ناں
آئی نئیں پر اوہدے وتوں یاداں دی خوشبو

میتھوں ایسراں وکھرا ہو کے تینوں لبھنا کیہ
میرے نال توں رل کے آہن چانن راتے رو

دُکھ دا ساتھی بن کے کوئی نئیں ٹُریا میرے نال
خوشیاں مینوں ملیاں نئیں مَیں دُکھ ای لتے ڈھو

گل سرے توں چاہڑ دے ایہنوں ادھوائے نہ چھڈ
اوہو یار ای پیارا لگدا توڑ نبھاوے جو

مَیں سوچاں نوں آکھ رہیا واں تسیں نہ پاؤ جھل
میرے کول نہ آؤ مینوں تارے گنن دیو

اوہدے دِل توں لہہ نہ جاویں ویکھیں کدھرے توں
اوہدے کول نہ اپناں جا کے نجمی یار کھلو

دُشمن مِل کے بیٹھے راہ
سجّن ساڈی تکدے راہ

قدم قدم تے رُکنا پئے
جد گُلشن دی چلیے راہ

اوہناں نوں سمجھائیے کیہ
جاون جیہڑے پُٹھّے راہ

دُھپّاں دے وِچ سڑ دا دُکھ
بارش دی ہُن ویکھے راہ

یاراں نوں ایہہ نئیں توفیق
پاون سانوں سِدّھے راہ

اوہناں نوں توں کجھ نہ کہہ
جیہڑے اپنی لگے راہ

میرے کول کھلوندے نئیں
سارے اپنی لیندے راہ

کنتی کٹ کے جاندے لنگھ
اج نئیں لوئی منگدے راہ

جنھوں نجمیؔ حق دی بھال
اوہدے ضامن سچّے راہ

جیویں نہ ہووے بوہتیاں کماں دا فائدہ
ایسے طراں نئیں ہوندا لشکاں دا فائدہ

وڈا سی موہنہ جدوں کدی مینوں سی ملدیاں
ہُن آگیا اے ساہمنے جھڑکاں دا فائدہ

بے شک ایہہ میرے نال ای رہندے نیں ہر گھڑی
ویلے تے کم نہ آئے تے سجناں دا فائدہ

پھرا جے میرے گھر دا ای ہویا نہ دور تے
مینوں بھلا کیہہ چن دیاں کرناں دا فائدہ

منزل تے پہنچ کے ای ایہہ آندا خیال اے
رستے وچ تیز کیتیاں قدماں دا فائدہ

جس دن سفر تے نکلیا کیتی مسافرت
تیری نظر چ آوے گا رُکھاں دا فائدہ

وسّے نہ لوڑ ویلے جے دسّو بھلا تسیں
سانوں کیہہ سر تے چھا گئے بدلاں دا فائدہ

جیکر ایہہ ساڈے گھر دی راکھی نہ کر سکن
فیر کیہہ توں دس اُساریاں کندھاں دا فائدہ

جیہڑے نہیں دل دی تار نوں جا کے ہلاوندے
بخمیؔ بھلا کیہہ انج دیاں شعراں دا فائدہ

مار گئی اک گل نکی جنی
لے گئی روہڑ کے چھل نکی جنی

سارا جُثّہ نال اے میرے
اک شے اوہدے ول نکی جنی

مت لینے دے دینے پے جان
چال اوہدے نال چل نکی جنی

دل نوں ڈک کے رکھیا سی پر
سدھر گئی لے پل نکی جنی

سُکھ مانے ای جس دھرتی تے
اوس لئی اوگڑ جھَل رکی جٹی

دکھ دریا تے گل چڑھے سن
کیہ کر دی دس ٹھل رکی جٹی

مِٹھّے مِٹھّے پھَل ایہہ پیارے
دیندی سانوں وَل رکی جٹی

کیس جدوں وی پھڑیا جاوے
دیندے مچھّی تل رکی جٹی

چھڈ دے نجمیؔ ساری دُنیا
پیار دی نگری مَل رکی جٹی

ہتھ جدوں وی ایتھے دولت بدلے گی
میرے دیس دی اوہدوں قسمت بدلے گی

پیار دا چانن جس دن ایتھے کھلرے گا
ساڈے مُکھ دی اوہدوں رنگت بدلے گی

شاہیں جے تجھتائیے دن دیاں کماں تے
روگ مٹن گے کجھ نئے صورت بدلے گی

اکھیاں نوں جد تو لبھّی سچائی دی
فر ایہناں دی ساری حیرت بدلے گی

جس دِن اپنا ودھ کے توں حق کھوویں گا
تیری قسمت اُس دن قدرت بدلے گی

کیہڑی شئے تے میری میری کرنا ایں
کسراں دس ایہہ تیری عادت بدلے گی

دل کعبہ جد پیار دے نال سجاواں گے
ودھ جاوے گی عزّت، حرمت بدلے گی

اِکّو جیّی جد سبھ وِچ چاہت ونڈاں گے
ساڈی حالت فیر محبّت بدلے گی

جد توں نجمیؔ اپنی ذات پچھانے گا
اوہ دن ای فر تیری حالت بدلے گی

مِل جاوے جے دِل نوں چاہت فرنئیں دُنیا بھیڑی
دے جاوے جے یاری راحت فرنئیں دُنیا بھیڑی

سانجھ سہارے مِل جاون تے دُور ہنیرے ہوندے
اپنے جے نہ کرن بغاوت فرنئیں دُنیا بھیڑی

بُھکھّا کوئی نہ سوں وے ایتھے رجیا کوئی نہ رووے
ایسراں دی جے ہووے حالت فرنئیں دُنیا بھیڑی

سارے گونگے بولن ایتھے سارے انھّے ویکھن
مِل جاوے جے اینی طاقت فرنئیں دُنیا بھیڑی

دامن وِچ شرارے ہوون بھاویں پُھل مہکدے
پے جاوے جے فکر دی عادت فر نئیں دُنیا بھیڑی

سارے لوکی رل مِل ایتھے خوشبوواں ورتاون
کڈھ دیون جے دِل چوں نفرت فر نئیں دُنیا بھیڑی

سُکھ دیاں سانجھاں پاون سارے دُکھ وِچ لین اے ساراں
مُک جاوے جے ایتھوں غربت فر نئیں دُنیا بھیڑی

سولھ سویرا ہووے ہر تھاں دُور ہنیرے ہوون
سُفنے جے کر بنن حقیقت فر نئیں دُنیا بھیڑی

لوڑ پوے تے نجھی دِل دی پیاس بُجھاون خاطر
لبھ جاوے جے پیار دا امرت فر نئیں دُنیا بھیڑی

رُتاں دے ہُن ڈنگ میں کھاواں جی کردا اے
دریا کنڈے بہہ کے گاواں جی کردا اے

اپنے ٹھنڈے لیکھاں نوں میں اگھ پُچاواں
دِل دے جنگل وِچ اگ لاواں جی کردا اے

دھوڑ غماں دی ہولی ہولی بہہ جائے ساری
کوسے اتھرو انج وگاواں جی کردا اے

اکھ دی نگری دیوا بن کے جگدا راں میں
ہر انھے لئی اکھ بن جاواں جی کردا اے

لوبھ نوں ہر دم پاک رہوے ایہہ پیار مرا ہُن
اُکھڑن میریاں انج ای ساہواں جی کردا اے

پیار خلوص دی واؔ نوں جتھے ڈکیا لوکاں
اوتھے اوتھے سنھ میں لاواں جی کردا اے

سفنے ہوون رنگ برنگے رنگ بھریاں تعبیراں
ویکھاں ہر دم شوخ اداواں جی کردا اے

بھلاں اُس نوں چونبڑ لاواں چھیڑ دیاں میں
رُس جاوے تے فیر مناواں جی کردا اے

کھلے رکھاں ہر دم نجمیؔ سانجھ دے بوہے
دل مندراں وِچ ٹل وجاواں جی کردا اے

جیہڑے ہوون مندے کالے
اوہدے مِٹھے بول وی کھالے

اوہدے لئی سبھ رستے روشن
جیہدی اکھ وِچ چمکن تارے

اوہنوں ای بس اصلی لبھدی
ہیون لئی جو آپ نتارے

پیار دی خوشبو گنج اوہ پاون
جنھاں دِل دے بوہے مارے

رونا وی فر لذّت دیندا
روئیے جے کر ربّ دربارے

اوہ دریا دا حال کیہ جانن
ٹُردے جیہڑے نال کنارے

پہلے دھندے مُک جاون تے
سجناں پائیے ہور کھلارے

اُتوّں بھولا، وِچوّں کھچرا
مینوں شیشے وِچ اُتارے

نجمیؔ حال کیہ دسّے اپنا
گن گن تارے رات گذارے

اپنی وِتھ حیاتی ہیں تے نھیرے گھُلدے ویکھے
جد وی دیوا بال کے بیٹھا جھکھڑ جھُلدے ویکھے

سبز سویرا اوندا ویکھ کے ہاسے سی جو ہسدی
اوسے اکھّ چوں اج مَیں سجناں ہنجو ڈُھلدے ویکھے

کہندے سن پئی تارے چمکے رستہ دسن والے
منظراں اُچک کے تکیا تے اوہ راہ وِچ رُلدے ویکھے

جنھاں دیاں بنیاداں نوں پکیاں کیتا ہتھیں
زر دی تکڑی دے وِتھ مَیں تے اوہ وی تُلدے ویکھے

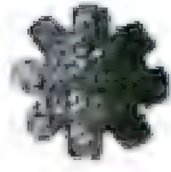
جیہڑے کھیت دا اپنے وتّوں کل نے کم نئیں پایا
دِن چڑھیا تے نویں سیاپے اوتھے پُھلدے ویکھے

دُکھاں نیں ایہہ حال اے کیتا اج دے دورے اندر
اُتوّں لوکی کھاندے پیندے وِچّوں گُھلدے ویکھے

وانگ شکاری دانہ سُٹیا جنھےّ بچھا ہی لا کے
اوہدے لئی میں سارے بُوہے آپے کُھلدے ویکھے

موہنہ دے سبھ ملاحظے ہوندے اساں تے ایہو تکیا
اکھ توں جیہڑے اوہلے ہوئے دِلوں وی بُھلدے ویکھے

کوئی کوئی ہوندا جیہڑا پڑھدا حرفاں نوں گوہ کر کے
بوہتے لوک نیں بُجھّی جیہڑے ورقے تُھلدے ویکھے

پا کے لیتڑے رنگ برنگے
لوکی لگدے فِر وی ننگے

میری گل نوں زندن والے
اوہدے اگے بن گئے ہجنگے

پہلاں دکھ دے ہن سی کٹے
ہُن اوسے توں چھاں پیا منگے

قید نہ رکھے اوہنوں آکھو
مینوں پھڑ کے سولی ٹنگے

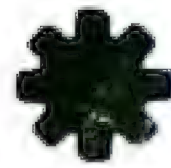
جس توں منزل ہووے اوہلے
رستہ اوہنوں کیوں نہ ڈنگے

میریاں لوڑاں ظلم کمایا
کئیاں انج ای ہتھ نیں رنگے

عشق دی اگ وچ میں سڑنا واں
ہمّت میری وانگ پتنگے

بد نیّت سر پرنے ڈِگدے
اکھواندے نیں چور لفنگے

اُنج تے نچدا محفل محفل
بجھّی کولوں پر اوہ سنگے

پکدا سجنو پھل پیار دا سہجے سہجے
گوڑا ہوندا رنگ اتبار دا سہجے سہجے

ایویں نہ توں سُفنے تکیں رنگ برنگے
قرب کریں توں حاصل یار دا سہجے سہجے

عشق دے تھل وچ اتھے واُ نہ لسیا جاویں
قد ودھاویں اپنے پیار دا سہجے سہجے

توڑ نہ دیویں سجرے ہاسے دل چندرے دے
چڑھدا ہوندا رنگ بہار دا سہجے سہجے

بولی مارکے یار مرے دل زخمی کیتا
زخم بھرے گا ہُن اس وار دا سہجے

سر تے آیا ہولی ہولی صدق دا سورج
سایہ گھٹیا شک دیوار دا سہجے

کجھ سجناں دا رُوپ وٹا کے سُکھ دا چانن
نچھے آوے واجاں مار دا سہجے

اوہو ای اس دُنیا دے وچ سوبھا کھٹدا
خدمت دا جو میجل اُسار دا سہجے

سجناں نوں سنگیت سُنا دے نجمی یارا
اج تے اپنے دِل دی تار دا سہجے

ڈُبیا آن کنارے تے
وِسیا جھوٹھے لارے تے

دُنیا جیویں منظر اِک
لگی اکھ نظارے تے

بالاں وانگوں سوچ مری
چڑھدی ویکھ چبارے تے

جھوٹھی پر ہیا بیٹھی اے
ہونا ظلم وچارے تے

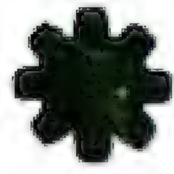
بھیت دلاں دے کھلرے نیں
جھانجر دے چھنکارے تے

گل گلاواں پا بیٹھا
ہاں دے اک اشارے تے

مینوں وحشت ہوندی اے
اوہدے ہر اک کارے تے

مُڑ مُڑ مینہہ پیا وسدا اے
میرے چوندے ڈھارے تے

اکھیاں وِچ حیرانی اے
تیرے ایس کھلارے تے

آلا بھولا سچ اک پاسے جھوٹھ وپاری اک پاسے
دِل تھیں مِلنا اک پاسے تے دُنیا چاری اک پاسے

ظاہری حالت ویکھ کے میری میتھوں دُور نہ ہوویں توں
اکھ دی جھاتی چار چُفیرے، دِل دی باری اک پاسے

چاچے، مامے ساک نیں سوہنے چنگے رشتے بھن بھرا
ممتا دی کوئی ریس نئیں اے دُنیا ساری اک پاسے

نظماں، غزلاں گیتاں دے سبھ شاعر سوہنے لگدے نیں
ہر اک دی اے اپنی تھاں پر نعت لکھاری اک پاسے

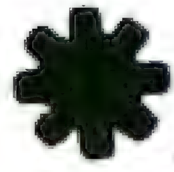
چھوباں بلماں تے شمشیراں اپنی تھاں تے زہری نیں
ہرنی ورگے نیناں دی پر پیار کٹاری اک پاسے

سوچ رہیا واں دوناں وچوں کیہڑی دھارن بھاری اے
اک پاسے نیں جتّاں سبھے بازی ہاری اک پاسے

ہر شے دا مُل وکھرا سبھ نوں کِسراں سانواں تولاں مَیں
بیٹھ رہیا واں ایسے لئی مَیں چُپکل ماری اک پاسے

رُوپ تے ہور وی سوہنے نیں پر رُوپ سلکھنا تیرا اے
مِلنا گلنا سبھ نال واں پر یار دی یاری اک پاسے

کئی ان دیکھے جذبے دِل وِچ آکے خوشیاں ونڈدے نیں
سبھ دی تھاں اے اپنی تھاں پر پیار اُڈاری اک پاسے

تیری یاد اج اتھرو اکھیاں بھر کے نکلے
ڈکیا کنّا اوڑک دھکاّ کر کے نکلے

میری ہر دم ایہو مرضی ایہو منتا
میرے دل چوں یاد سجّن دی مر کے نکلے

کاہدے لئی ایہہ آئے چھڈّ کے گلّی کوٹھا
اپنیاں لوڑاں تھوڑاں توں ایہہ ہر کے نکلے

آؤ دساں اج حیاتی کیویں گذرے
جیہڑا ساہ دی نکلے ہک چوں کھُر کے نکلے

کوئی نہ آیا جیہڑا دردی بن کے ساڈا
اُلفت والی کھاری سِر تے دھر کے نِکلے

تھوڑے اُتّے اج قناعت کیہڑا کردا
جیہدا ہتھ وی پیندا دونے کر کے نِکلے

امر کہانی اوہناں دی بس ایتھے ہوئی
پیار دے پتّن جیہڑے لوکی تر کے نِکلے

موسم دے ورتارے ہتّے حیران نئیں ہوندے
رُتّاں دی جو نرمی گرمی جر کے نِکلے

روز دھماکے ہوون پاروں خوف مسلّط
جیہڑا نِکلے نجمیؔ گھر چوں ڈر کے نِکلے

اپنے لہو نال چانن کرئیے اسیں آں ہمتاں والے
ساڈا رستہ ڈک نہئیں سکدے ایہہ رستے کنڈیالے

اوہناں چہرتے سانوں نہئیں کجھ لطف ٹُرن دا آندا
نال مشقت جنھاں چہر پیریں پین نہ چھالے

مَیں اشرف مخلوقاں دے وچ مینوں کیہڑا چھوہے
جگمگ جگمگ ہوندی جیہڑی میرے نور دے ہالے

میرا مان ودھاون اج وی میریاں تیز اُڑاناں
جھنڈے اپنی عظمت دے بیں ول اسمان اُچھالے

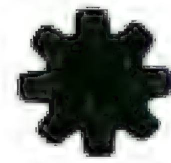
چوندے ڈھارے لپّے جاندے کدی نئیں نعرے لاکے
خالی خولی نعرے لانے ہوندے بہت سکھالے

پچھتاوے دے وس جو پاون دیون غم دا جھورا
بندہ اپنے دِل دے اندر ایسے روگ نہ پالے

اک گل تہانوں مَیں سمجھاواں پیّاں بھار نہ ٹُرنا
مونہ پرنے اوہ ڈِگیا جیہڑا پے گیا اِنج دی چالے

مَیں تے اج تک کیتے نئیں جے مجبوری دے سودے
مَیں نئیں لوہتے پیر پسارے ویکھ کے آل دوالے

ٹُٹ جاون جے سانجھاں تے فِر اُس تے جُھرنا کاہدا
اوہ پاگل نیں جنھاں نجمیؔ ٹُٹے تیر سنبھالے

کجھ لوکاں نوں روڑ سمجھ کے چھنڈیا اے
انساناں نیں انساناں نوں ونڈیا اے

خون دا رشتہ لگیا کچا دھاگا اج
کم نئیں آیا کنی واری گنڈیا اے

کیہڑی گل تے تیری میری کرنا ایں
تیرا میرا دس کجھ سجناں ونڈیا اے

جنہاں اتے مان ودھیرا کردا سی
کیہ دساں میں اوہناں گھر گھر بھنڈیا اے

جیہڑا ہتھیں چڑھیا ایس زمانے دے
ایہنے رل کے اوہنوں چنگا چنڈیا اے

جس دا میری ذات دے نال تعلق نئیں
اوہ الزام وی میرے سر ای منڈیا اے

ماڑے لوک شناخت اپنی بھل گئے نیں
غربت نے کجھ ایسراں پنڈا پھنڈیا اے

چنگے بھیڑے دونویں طبقے ویہناں واں
ہر اک نے کم اپنا اپنا ونڈیا اے

میری محنت ایسا انجمؔ لیبڑا سی
غیر دوالے پے کے جیہڑا ہنڈیا اے

اوہو اپنا روگ سناوے جیہڑا لنگھے
دُکھاں والا زہر پیاوے جیہڑا لنگھے

کیویں پُھٹّن ایتھے پیار دے چشمے دسّو
ستھرے پانی نوں گدلاوے جیہڑا لنگھے

تار دلاں دے ڈھولے ماہیے کیویں چھیڑن
دِل پنچھی نوں آ زخماوے جیہڑا لنگھے

میری چودھر چلّے ایہہ گل ہر کوئی چاہوے
اوہو دانا پیا اکھواوے جیہڑا لنگھے

اگ تے پانی پاندا اج نئیں دسدا کوئی
پانی دے وِچ اگ پیا لاوے جیہڑا لنگھے

آون والے ویلے دی جو سار نئیں لیندا
اس ویلے تے کنج پچھتاوے جیہڑا لنگھے

سُکھ دی دولت کل اوہ آپے ویکھ لوے گا
اک اک کنڈا اُچگدا جاوے جیہڑا لنگھے

وہندیاں وہندیاں گلشن سارا مہک اُٹھے گا
پیار اپنے دے پُھل ونڈاوے جیہڑا لنگھے

چانن ونڈے کوئی نہ اج تے ایتھے نجمیؔ
روپ نگر تے دھوڑاں پاوے جیہڑا لنگھے

کسے نئیں تینوں آگے چُکنا جے نوں ڈِگیا تھلّے
جیکر تیرے بھاگ سوتّے تیری بتلے بتلے

ماڑے نے جد ہاک سی ماری سبھ نے مونہہ پرتایا
بھج بھج جاندے ویکھے مَیں جد تگڑیاں سدّے گھلّے

بے قدری دے ہتھوں پکّا کوٹھا وی ڈھہہ جاندا
کنیاں کو برساتاں اوڑک اپنی ہک تے ٹھلّے

لوک آندے نیں موت ای آکے سارے روگ مکاندی
مَیں وی تے ہُن ایسے لئی نیں موت دے رستے ملّے

ایہہ نہ سوچیں دُور لے تینتھوں اوس کیہ تینوں کہنا
نکی موٹی ہر شے رو ہڑے ہڑھ جد مارے ہلّے

اُڈدے بدّل، پھُل گلشن دے ٹھُل بیٹھی اے سارے
رنگلے سُفنے تکدی اکھّ نے دُکھ ہُن بنھ لئے پلّے

بھکھ دا مسئلہ سانجھا ساڈا دوناں دا پر سجناں
مَیں لبھنا واں اَن تے پانی توں سونے دے چھلّے

کل دی گل نئیں کودا ٹُر گئے کل ہنڈاون والے
اج تے لوکی جی لیندے نہیں رہ کے کلّے کلّے

اُنج تے نجمیؔ پیلی پیلی پھُل کپاہ دے ہسّن
اِس دا سُوتر کت لئے ایہہ ساڈی پیش نہ چلّے

جنھاں دیاں منگیے خیراں اوہ سانوں تڑفاندے
ساڈے سجن ساڈے پیار دا کیہ ویکھو مُل پاندے

ایتھے کال محبتاں دا اے ہور نئیں گھاٹا کوئی
ایسے لئی تے اک دوجے توں دُور آں ہوندے جاندے

ساڈے تے وی پا دے کجھ توں پیار سلوک دیاں کنیاں
جیہڑے بدل وسدے نئیں اوہ بوہتیاں اگاں لاندے

ایویں پیا توں لوکاں تائیں اپنی بپتا دسّیں
اج تے لوکی چھریاں توں وی دِل دا کرب لُکاندے

کون کسے دی پکھ کردا اے ایہہ کم سوکھا نئیں جے
دا لا کے تے اج دے لوکی دوجیاں دا حق کھاندے

مَیں رووں لئی روز دیہاڑے نویں بہانے لبھاں
سُنیا بدّل وس جاون تے ہولے نیں ہو جاندے

سر چڑھ کے جو بولے جادو، اوہ وے خوش گفتاری
ایہدے اگے آ کے ویکھیا سارے سیس نواندے

اسیں تے سارے رسماں دے بیمار آں بن کے بیٹھے
سچ نال اکھ ملاون توں بس ایسے لئی کتراندے

جنھاں نوں تے نجمیؔ اپنے دُکھ نیں لگدے پیارے
ہنجوآں اُتے ہاسیاں والا اوہ نئیں رنگ چڑھاندے

کون آہندا اے تینتھوں وکھ نیں میرے رستے
اوہو میرے جیہڑے سجناں تیرے رستے

لُٹن آیا پیار لٹیرا سادھو بن کے
پیار نگر دے سارے ای اس گھیرے رستے

جیہڑا تینوں بھاوے تینوں اوس تے پائیے
ساتھوں دُور نیں جاندے یار بتھیرے رستے

پشلے پیریں ٹُریا چن تے کجھ لوکاں نیں
خوشیاں خوب منایاں مل کے نھیرے رستے

جیہڑا ٹکرے سانوں اوہ اُستاد ای ٹکرے
پا دیندا اے آ کے کسے لمیرے رستے

خیراں منگدے لوکی اپنے آپ دیاں فر
لٹّن لئی مل بیٹھن جدوں لیٹیرے رستے

کیوں کنیّ کترا کے اوہناں کولوں لنگھاں
سائیاں جیہڑے جاندے تیرے ڈیرے رستے

تھک جاندے نیں راہی جیہڑے اوہناں تائیں
دین بشارت آ کے سانجھ سویرے رستے

کدی کدی تے اِنج وی ہوندا نجمیؔ یارا
ڈس لیندے نیں بن کے ناگ پکیرے رستے

ہمتاں تے ہُن مُک گئیاں نیں پھر نیں سلے داواں دے
چہرے سبھ دے اِکو جئے نیں ول چھل نیں سبھ ناواں دے

کد توڑی اِنج ساڈیاں واگاں دُوجیاں دے ہتھ رہن گئیاں
چُکدے رہاں گے قرض کدوں تک اسی اُدھاریاں چھانواں دے

تسیں ایہہ ویکھو کیہڑا ٹھن ہُن تھلّے آکے ڈِگدا اے
لگدے پئے نیں دونواں پاسے ہُن تے زور ہواواں دے

ہر کوئی اپنی ڈال تے بیٹھا اپنی بولی بول رہیا
ونڈ ونڈا کے گل مُک جانی جھگڑے نیں سبھ تھاواں دے

ایہناں خبراں تے نہ وِسنا اصل حقیقت ایہہ نئیں جے
ایویں آس ودھا نہ لینا آکھے لگ کے کانواں دے

خوشحالی دیاں فصلاں ایتھے کوئی وی آکے بوندا نئیں
فیتے کٹدے تھاں تھاں جاکے کتبے لاندے ناواں دے

سارے تیر نشانے ولیں کنبدے ہتھیں مارے سی
کچے ہوون جذبے تے فر ٹٹدے بھرم اناواں دے

مَیں تے اوہدے ساہواں دے نال اج وی ساہ پیا لینا واں
مَیں تے اج وی ویکھ رہیا واں سفنے اوہدیاں چھانواں دے

وِچ دلیلاں پائی رکھدا ساڈا سجن سانوں تے
اپنے جھنڈے گڈ دا اے اوہ جاکے وِچ خلاواں دے

